

МІНІСТЕРСТВО МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
Факультет магістратури, заочного навчання та підвищення кваліфікації
Кафедра футболу та хокею
ДОЛГИЙ ВЛАДИСЛАВ СТАНІСЛАВОВИЧ
ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ФУТБОЛЬНИХ
КЛУБНИХ КОМАНД У 2025 РОЦІ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній рівень	Другий магістерський
галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність	017 Фізична культура і спорт
спеціалізація	«Тренувальна діяльність в обраному виді спорту (футбол)»

Науковий керівник: Журід Сергій Миколайович, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент

Харків 2026

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи
ДОЛГОГО ВЛАДИСЛАВА СТАНІСЛАВОВИЧА
ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ФУТБОЛЬНИХ
КЛУБНИХ КОМАНД У 2025 РОЦІ

Анотація. Магістерська робота присвячена аналізу змагальної діяльності клубних команд і провідних футболістів Європи за підсумками Клубного чемпіонату світу та Ліги чемпіонів УЄФА 2025 року. У роботі визначено кількісні й якісні модельні показники техніко-тактичної, фізичної та функціональної підготовленості футболістів у сучасних умовах змагальної діяльності. Здійснено порівняльний аналіз показників команд, які проводили матчі в основний і додатковий ігровий час. Отримані результати дозволяють обґрунтувати напрями оптимізації навчально-тренувального процесу та можуть бути використані для контролю й корекції підготовки висококваліфікованих футболістів.

Мета роботи: визначити кількісні та якісні модельні показники змагальної діяльності клубних команд та окремих гравців, які брали участь у клубному чемпіонаті світу та лізі Чемпіонів у 2025 році.

Виходячи з мети були поставлені наступні **задачі дослідження:**

1. З'ясувати сучасний стан вивчення та оцінювання характеристик змагальної діяльності кваліфікованих футболістів, окреслити наявні проблеми та визначити основні напрями її подальшого вдосконалення.

2. Здійснити порівняльний аналіз основних кількісних і якісних показників змагальної діяльності, що відображають різні аспекти підготовленості футболістів, які виступали на клубному чемпіонаті світу та в Лізі чемпіонів у 2025 році.

3. Визначити модельні показники змагальної діяльності провідних футбольних клубів Європи, які брали участь у КЧС та лізі Чемпіонів у 2025 році.

Матеріал і методи дослідження. У дослідженні використано наступні методи:

- аналіз літературних джерел;
- педагогічні спостереження за змагальною діяльністю команд і гравців під час матчів Ліги Чемпіонів Європи та клубного чемпіонату світу з футболу у 2025 році;
- методи математичної статистики (розрахунок середніх величин, стандартних відхилень, t-критерію Стьюдента, $p < 0,05$).

Результати дослідження. Під час спостережень встановлено, що середня кількість ТТД команди за матч складає від 700 до 950. Найбільшу частку становлять короткі передачі — 45–50 %, середні — 25–30 %, довгі — 8–10 %, ведення м'яча — 10–12 %, відбори та перехоплення — 15–18 %.

Коефіцієнт ефективності основних дій становив: короткі передачі — 0,91; середні — 0,87; ведення — 0,89; удари по воротах — 0,48.

У виграних матчах команди демонстрували менший відсоток браку (до 25 %), а кількість передач у фазі атаки зростала на 17–22 %.

Аналіз індивідуальної діяльності показав, що півзахисники мають найбільший обсяг ТТД (до 110–130 за матч), тоді як захисники — 70–90. Ефективність дій півзахисників прямо корелює з результатом команди ($r = 0,62$; $p < 0,01$).

ВИСНОВКИ

1. Аналіз сучасної науково-методичної літератури підтвердив, що техніко-тактична підготовленість футболістів є одним із провідних чинників ефективності змагальної діяльності та досягнення високих спортивних результатів. Систематичний і цілеспрямований тренувальний процес забезпечує формування та вдосконалення індивідуальних і командних техніко-тактичних дій у процесі гри.

2. У ході дослідження встановлено достовірні відмінності у частоті виконання та ефективності основних техніко-тактичних дій футболістів провідних європейських клубів у матчах Клубного чемпіонату світу та Ліги чемпіонів УЄФА 2025 року. Найбільш виражені відмінності спостерігалися під час виконання ударів по воротах, передач м'яча, ведення, обведень і відборів.

3. Визначено модельні показники змагальної діяльності провідних клубних команд – учасників Клубного чемпіонату світу 2025 року, які характеризуються середнім володінням м'ячем $50,0 \pm 2,37$ %, виконанням $12,41 \pm 0,87$ ударів по воротах за матч, загальною кількістю передач $459,41 \pm 25,90$ та ефективністю коротких і середніх передач понад 75 %.

4. Модельні показники змагальної діяльності команд – учасників Ліги чемпіонів УЄФА 2025 року характеризуються дещо вищою інтенсивністю атаквальних дій, зокрема більшою кількістю ударів по воротах ($13,02 \pm 0,64$), передач ($483,90 \pm 15,87$) та дій у третій зоні поля за умов збереження стабільного рівня володіння м'ячем ($50,0 \pm 1,35$ %).

5. Порівняльний аналіз матчів тривалістю 90 і 120 хвилин виявив достовірне збільшення кількості ударів по воротах, ударів із меж штрафної площі, обведень суперників і відборів м'яча у матчах із додатковим ігровим часом ($p < 0,05$), що свідчить про підвищені вимоги до функціональної та фізичної підготовленості футболістів.

6. Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні змагальної діяльності провідних вітчизняних футбольних клубів та порівнянні їхніх модельних показників із результатами європейських команд з метою вдосконалення системи підготовки українських футболістів.

Ключові слова: футбол, змагальна діяльність, модельні показники, техніко-тактична підготовленість, фізична підготовленість, Ліга чемпіонів УЄФА, Клубний чемпіонат світу.

ABSTRACT
of the Master's Thesis
by Vladyslav Stanislavovych Dolhyi
**COMPETITIVE ACTIVITY OF EUROPEAN FOOTBALL CLUB TEAMS IN
2025**

Abstract. The Master's thesis is devoted to the analysis of the competitive activity of European club teams and leading football players based on the results of the 2025 FIFA Club World Cup and the 2025 UEFA Champions League. The study identifies quantitative and qualitative model indicators of technical-tactical, physical, and functional preparedness of football players under modern competitive conditions. A comparative analysis of performance indicators of teams that played matches within regular and extra time was conducted. The obtained results make it possible to substantiate directions for optimizing the training process and can be used for monitoring and adjusting the preparation of highly qualified football players.

Purpose of the work: to determine quantitative and qualitative model indicators of the competitive activity of club teams and individual players who participated in the Club World Cup and the Champions League in 2025.

Based on the goal, the following **research tasks** were set:

1. To clarify the current state of the study and evaluation of the characteristics of competitive activity of qualified football players, to outline existing problems and to determine the main directions of its further improvement.

2. To carry out a comparative analysis of the main quantitative and qualitative indicators of competitive activity, reflecting various aspects of the fitness of football players who played at the Club World Cup and the Champions League in 2025.

3. Determine model indicators of competitive activity of leading European football clubs that participated in the CEC and the Champions League in 2025.

Research material and methods. The following methods were used in the study:

- analysis of literary sources;
- pedagogical observations of the competitive activities of teams and players during the matches of the European Champions League and the FIFA Club World Cup in 2025;
- methods of mathematical statistics (calculation of averages, standard deviations, Student's t-test, $p < 0.05$).

Research results. During observations, it was found that the average number of TTDs of a team per match is from 700 to 950. The largest share is made by short passes - 45–50%, medium passes - 25–30%, long passes - 8–10%, dribbling - 10–12%, tackles and interceptions - 15–18%.

The efficiency coefficient of the main actions was: short passes - 0.91; medium - 0.87; dribbling - 0.89; shots on goal - 0.48.

In won matches, teams demonstrated a lower percentage of misses (up to 25%), and the number of passes in the attack phase increased by 17–22%.

Analysis of individual performance showed that midfielders have the highest amount of TTD (up to 110–130 per match), while defenders have 70–90. The

effectiveness of midfielders' actions is directly correlated with the team's result ($r = 0.62$; $p < 0.01$).

CONCLUSIONS

1. Analysis of modern scientific and methodological literature confirmed that the technical and tactical preparedness of football players is one of the leading factors in the effectiveness of competitive activity and the achievement of high sports results. A systematic and purposeful training process ensures the development and improvement of individual and team technical-tactical actions during the game.

2. The study identified significant differences in the frequency and effectiveness of the main technical-tactical actions of football players from leading European clubs in the 2025 FIFA Club World Cup and UEFA Champions League matches. The most pronounced differences were observed in shots on goal, passes, dribbling, take-ons, and ball recoveries.

3. The benchmark indicators of competitive performance for leading club teams participating in the 2025 FIFA Club World Cup were determined. These teams are characterized by an average ball possession of $50.0 \pm 2.37\%$, 12.41 ± 0.87 shots on goal per match, a total of 459.41 ± 25.90 passes, and a short- and medium-pass accuracy exceeding 75%.

4. The benchmark indicators of competitive performance for teams participating in the 2025 UEFA Champions League are characterized by a slightly higher intensity of attacking actions, including a greater number of shots on goal (13.02 ± 0.64), passes (483.90 ± 15.87), and actions in the final third of the field, while maintaining a stable level of ball possession ($50.0 \pm 1.35\%$).

5. A comparative analysis of 90- and 120-minute matches revealed a significant increase in the number of shots on goal, shots from inside the penalty area, dribbles past opponents, and ball recoveries in matches with extra time ($p < 0.05$), indicating higher demands on the players' functional and physical preparedness.

6. Prospects for further research lie in studying the competitive performance of leading domestic football clubs and comparing their benchmark indicators with those of European teams, with the aim of improving the training system for Ukrainian football players.

Keywords: football, competitive performance, benchmark indicators, technical-tactical preparedness, physical preparedness, UEFA Champions League, FIFA Club World Cup.

ЗМІСТ

	Стор.
СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	7
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФУТБОЛІ	15
1.1. <i>Основні напрямки досліджень у контексті змагальної діяльності топ-клубів Європи</i>	15
1.2. <i>12 головних термінів сучасного футболу</i>	17
1.3. <i>Відмінності вітчизняного футболу на сучасному рівні європейського футболу</i>	28
ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ	30
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	32
2.1. <i>Методи дослідження</i>	32
2.2. <i>Організація дослідження</i>	35
РОЗДІЛ 3 ТЕХНІКО-ТАКТИЧНА ТА БІГОВА РОБОТА КЛУБНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КОМАНД У 2025 РОЦІ	37
3.1. <i>Змагальна діяльність провідних європейських футбольних клубів під час відповідальних змагань у 2025 році</i>	37
3.2. <i>Різновиди швидкісної бігової роботи окремих футболістів провідних гравців європейських клубів</i>	62
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗД – змагальна діяльність;

Кбр. - коефіцієнт браку при виконанні техніко-тактичних дій (визначався як відношення негативно виконаних дій до їх загальної кількості, помножений на 100%);

Кеф. - коефіцієнт ефективності при виконанні техніко-тактичних дій (визначався як відношення позитивно виконаних дій до їх загальної кількості, помножений на 100%);

ТТД – техніко-тактичні дії;

КЧС – клубний чемпіонат світу з футболу 2025 році, який проходив у Америці;

Ліга чемпіонів – клубна першість чемпіонів Європи з футболу.

ВСТУП

Тенденції та ключові принципи розвитку сучасного футболу найяскравіше проявляються під час чемпіонатів світу, Європи та матчів Ліги чемпіонів. Саме ці турніри задають напрям для формування нових ігрових концепцій і дозволяють прогнозувати рівень підготовленості команд-фіналістів, а також індивідуальну майстерність провідних гравців. Дії команд-переможців і призерів виступають своєрідними еталонами, моделями висококласного футболу, які необхідно глибоко вивчати та аналізувати. Це дає змогу зрозуміти справжні причини успіхів і невдач, визначити приховані резерви й окреслити напрямки подальшого вдосконалення як командної гри, так і індивідуальної техніко-тактичної підготовки футболістів [8, 13, 18, 26, 28].

Для того щоб ефективно розв'язати це завдання, важливо знати, за допомогою яких саме засобів, технічних дій, тактичних прийомів, навичок і фізичних чи психологічних якостей футболіст демонструє свою гру. Аналіз подібних елементів у змагальних умовах слугує основою для створення моделей спеціальної підготовки гравця.

Систематичний контроль змагальної діяльності як окремого футболіста, так і команди в цілому спрямований на більш точний добір тренувальних засобів і методів. Це дозволяє будувати тренувальний процес таким чином, щоб він максимально відповідав реальним вимогам та динаміці сучасного футбольного матчу, забезпечуючи високий рівень готовності спортсменів до ігрової діяльності.

У сучасних умовах, коли формується система кількісних показників, що відображають певний рівень спортивної майстерності, прийнято виділяти три основні методичні підходи [36].

Перший підхід ґрунтується на простому усередненні результатів провідних спортсменів. При цьому додатково враховуються їхні індивідуальні

особливості та можливий діапазон коливань показників. Такий спосіб дає можливість отримати узагальнену характеристику висококласних спортсменів і визначити середній рівень вимог до майстерності.

Другий підхід передбачає аналіз великої вибірки спортсменів різної кваліфікації. Його мета — встановити зв'язок між рівнем спортивної підготовленості та змінами певних показників у динаміці. Це дозволяє виявити закономірності, які описують поступовий перехід від початкового рівня до високого, а також визначити фактори, що найбільше впливають на зростання майстерності.

Тенденції та основні принципи розвитку сучасного футболу найчіткіше проявляються під час чемпіонатів світу та Європи. Саме результати цих провідних турнірів лежать в основі формування нових ігрових концепцій, визначення рівня підготовленості команд-фіналістів та оцінки майстерності провідних футболістів. Дії команд-чемпіонів і призерів слугують своєрідними еталонами сучасної футбольної гри. Їх детальний аналіз дозволяє не лише виявити та пояснити причини перемог і поразок, але й визначити приховані резерви для подальшого вдосконалення командної взаємодії та індивідуальної майстерності гравців [9, 15, 22, 37, 41].

Щоб ефективно виконувати таке завдання, необхідно чітко розуміти, за рахунок яких засобів, технічних дій, тактичних прийомів, рухових навичок і фізичних чи психологічних якостей футболіст реалізує свою ігрову діяльність. Визначення цих компонентів у реальних змагальних умовах є ключовим для створення моделей спеціальної підготовленості спортсмена [3,19,27,51,68].

Систематичний контроль змагальної діяльності як окремого гравця, так і команди загалом проводиться з метою максимально точного добору засобів і методів тренування. Це дає можливість будувати навчально-тренувальний процес таким чином, щоб він адекватно відповідав вимогам сучасного футболу та забезпечував високий рівень готовності спортсменів до реалізації тактичних і технічних завдань у грі [4,17,23,45,61].

Сучасні тенденції розвитку футболу вимагають від гравців максимальної самовіддачі під час тренувального процесу, чіткого прагнення виконувати завдання, поставлені тренером і коучем, а також уміння раціонально та ефективно використовувати свій час [5,8,59,64]. Щоб досягти високих результатів у футболі, спортсмен повинен вирізнятися психологічною стійкістю, готовністю постійно навчатися та працювати над власним удосконаленням. [6,10,25,67]. Важливими є також наполегливість, цілеспрямованість, уміння контролювати емоції й демонструвати логічне, конструктивне мислення, що дозволяє правильно приймати рішення в динамічних ігрових ситуаціях [13,39,43,60].

Аналіз еволюції футболу та сучасних тактичних концепцій свідчить, що високі спортивні результати досягаються лише за умови злагодженої, високоорганізованої роботи всього колективу. Ефективність гри команди ґрунтується на комплексі взаємопов'язаних чинників, серед яких ключовими є [7,65]:

- високий рівень технічної майстерності у володінні м'ячем, що дає змогу гравцю впевнено діяти у складних ігрових ситуаціях;
- якісні індивідуальні та колективні дії як з м'ячем, так і без нього, що формують структуру та динаміку командної гри;
- висока швидкість пересувань окремих футболістів і команди загалом, адже темп сучасного футболу вимагає максимально швидких реакцій і дій;
- здатність гравців тривалий час підтримувати високий темп і підлаштовуватися під швидкісні пересування партнерів, що є основою реалізації тактичних принципів і тренерських установок;
- розширення обсягу та підвищення швидкості ігрового мислення, яке дозволяє оперативно оцінювати ситуацію, прогнозувати дії суперника та миттєво приймати оптимальні рішення;
- уміння адаптувати всі елементи командної стратегії залежно від поведінки суперника, гнучко змінюючи тактичні схеми впродовж матчу;

- високий рівень функціональної готовності, що забезпечує здатність гравців виконувати доцільні, узгоджені командні дії протягом усього ігрового часу згідно з попередньо розробленим тактичним планом.

У сукупності ці складові визначають ефективність команди та дозволяють досягати стабільно високих результатів на найвищому рівні змагань [11,35,56].

Лише під час відповідальних і масштабних змагань можна отримати об'єктивні відповіді щодо того, у якому напрямі надалі розвиватиметься сучасний футбол [12]. Після завершення турнірів традиційно готується технічний звіт, однак у ньому зазвичай не міститься тих детальних даних, які аналізуються в нашій роботі. До того ж публікація такого звіту зазвичай відбувається із суттєвою затримкою.

Разом з тим, питання техніко-тактичної та фізичної підготовленості гравців залишається вкрай актуальним. Це пояснюється тим, що значна частина забитих м'ячів виникає саме в результаті чітко виконаних технічних дій і раціональної тактичної організації. У багатьох випадках саме такі епізоди визначають підсумковий результат матчу, а відтак і долю команд на турнірі [15,29,40].

Отримання модельних показників техніко-тактичної та фізичної підготовленості клубних команд і провідних футболістів, які брали участь у КЧС та лізі Чемпіонів у 2025 році, становлять важливий орієнтир для тренерів і фахівців у галузі підготовки спортсменів. Ці дані дозволяють більш аргументовано планувати та своєчасно коригувати навчально-тренувальний процес, визначати оптимальні засоби та методи роботи, а також сприяють цілеспрямованому вдосконаленню різних компонентів підготовленості футболістів. Завдяки цьому тренери отримують можливість підвищувати ефективність тренувань і забезпечувати відповідність підготовки сучасним вимогам світового футболу.

Цій важливій темі й присвячена наша робота.

Об'єкт дослідження – клубний чемпіонат світу та Ліга Чемпіонів з футболу у 2025 році.

Предмет дослідження – змагальна діяльність клубних команд Європи, які брали участь у клубному чемпіонаті світу та лізі чемпіонів з футболу у 2025 році.

Мета роботи: визначити кількісні та якісні модельні показники змагальної діяльності клубних команд та окремих гравців, які брали участь у клубному чемпіонаті світу та лізі Чемпіонів у 2025 році.

Виходячи з мети були поставлені наступні **задачі дослідження:**

1. З'ясувати сучасний стан вивчення та оцінювання характеристик змагальної діяльності кваліфікованих футболістів, окреслити наявні проблеми та визначити основні напрями її подальшого вдосконалення.

2. Здійснити порівняльний аналіз основних кількісних і якісних показників змагальної діяльності, що відображають різні аспекти підготовленості футболістів, які виступали на клубному чемпіонаті світу та в Лізі чемпіонів у 2025 році.

3. Визначити модельні показники змагальної діяльності провідних футбольних клубів Європи, які брали участь у КЧС та лізі Чемпіонів у 2025 році.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, педагогічні спостереження за змагальною діяльністю футбольних клубів Європи у 2025 році, аналіз відеозаписів, методи математичної статистики.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерська робота проводилась згідно Ініціативної теми науково-дослідної роботи у галузі фізичної культури та спорту Харківської державної академії фізичної культури на 2023-2028 рр. «Оптимізація навчально-тренувального процесу у футболі» номер держреєстрації 0123U105317.

Наукова новизна.

- отримані дані модельних показників змагальної діяльності кваліфікованих футболістів європейських клубних команд, які брали участь у змаганнях найвищого гатунку;
- отримані дані відмінностей змагальної діяльності клубних команд Європи, які проводили свої матчі 90 хвилин, на відміну від тих, які брали участь в іграх з додатковим часом (120 хвилин).
- отримані дані бігової роботи окремих гравців під час змагальної діяльності футбольних європейських клубів під час відповідальних змагань.

Практичне значення даної роботи полягає у тому, що її результати можуть бути широко використані для оцінки та контролю змагальної діяльності висококваліфікованих футболістів. Отримані дані слугують надійним орієнтиром для тренерів під час аналізу матчів, дозволяючи детально розглядати техніко-тактичні дії гравців та їх ефективність у різних ігрових ситуаціях. Крім того, результати дослідження можуть застосовуватися для вдосконалення навчально-тренувального процесу професійних команд, сприяючи більш точній корекції тренувальних планів, оптимізації навантажень та підвищенню загального рівня підготовленості футболістів. Такий підхід дозволяє підвищити ефективність командної гри, зменшити ризики травматизму та забезпечити системний розвиток гравців на всіх етапах їх спортивної кар'єри.

Публікації. Результати кваліфікаційної роботи опубліковані у збірнику наукових праць Харківської державної академії фізичної культури. Харків: ХДАФК, 2025. Випуск 11. Сторінки 84-86.

Особистий внесок автора даної роботи полягає у визначенні та обґрунтуванні напрямку дослідження, формулюванні його мети та завдань, а також у комплексному аналізі літературних джерел, що стосуються обраної проблематики. Автор брав безпосередню участь у організації та проведенні педагогічних спостережень, здійснював обробку, аналіз та інтерпретацію отриманих даних, що забезпечило наукову достовірність результатів.

Зокрема, заслуга автора полягає у формуванні модельних показників змагальної діяльності висококваліфікованих футболістів провідних європейських клубів, які брали участь у Клубному чемпіонаті світу та Лізі чемпіонів УЄФА у 2025 році. Ці показники можуть бути використані як орієнтир для оцінки ефективності гравців, розробки оптимальних стратегій тренувальної підготовки та вдосконалення методики роботи тренерів професійних футбольних команд.

Структура й обсяг роботи. Робота складається зі списку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел. Робота викладена на 71 сторінках машинописного тексту, ілюстрована 9 рисунками та 26 таблицями. У бібліографії використано 68 літературних джерела вітчизняних та закордонних авторів.

РОЗДІЛ 1

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФУТБОЛІ

1.1. Основні напрямки досліджень у контексті змагальної діяльності топ-клубів Європи

У дослідженні [1] аналізується технічна результативність гравців на різних позиціях (захисники, півзахисники, нападники тощо) у матчах UEFA Champions League (UCL) за період 2009–2010 до 2016–2017 років. У ньому враховуються ситуаційні змінні: стадія турніру, якість команди, опонента, місце матчу, результат гри. Результати показали, що найістотнішими факторами, які впливають на технічну активність гравця, є якість команди та опонента, а також безпосередньо результат матчу — тоді як стадія турніру має мінімальний вплив.

У роботі [2] розглянуто, як змінюються технічні показники протягом матчу — з розбиттям на інтервали по 15 хвилин. Аналіз охоплював декілька сезонів і elite-команд. Виявлено, що майже більшість технічних показників (володіння м'ячем, атаквальні дії, точність передач, завершальні удари) мають тенденцію до зростання ближче до завершення матчу. Також помітний вплив «матчевого статусу» — чи команда грає вдома, чи в гостях.

Аналіз показників переміщення м'яча футболістами високої кваліфікації в умовах змагальної діяльності охоплює низку ключових метрик, які допомагають оцінити ефективність індивідуальних та командних дій. Ці показники варіюються залежно від ігрової позиції та тактичної моделі команди. Це показує характер контролю м'яча і стилю гри команд-учасниць, даючи змогу формувати модель «ефективної гри» для висококласних клубів [42,50,66].

Ключові показники переміщення м'яча

Основними індикаторами, що підлягають аналізу, є [52,55]:

- Відсоток володіння м'ячем (Ball Possession Percentage): Загальнокомандний показник, який корелює з успіхом матчу, оскільки команди з вищим відсотком володіння створюють більше атак та можливостей для взяття воріт.
- Кількість та точність передач (Number and Accuracy of Passes): Передачі є основним способом переміщення м'яча. Аналізується загальна кількість передач, відсоток успішних передач та їхній тактичний напрямок (вперед, назад, поперек поля).
- Дистанція просування м'яча (Ball Advancement Distance): Вимірює, на яку відстань м'яч був переміщений вперед гравцем під час володіння (дриблінг або передача).
- Кількість та ефективність прийомів м'яча (Number and Efficiency of Ball Receptions): Аналіз того, як часто і наскільки успішно гравець приймає м'яч різними частинами тіла (внутрішньою стороною стопи, підшвою, головою тощо).
- Тривалість володіння м'ячем (Possession Duration): Середній час, протягом якого команда або окремих гравець контролює м'яч до втрати.
- Кількість індивідуальних дій з м'ячем (On-the-ball Actions): Включає дриблінг, удари по воротах, паси, що становить більшість дій гравців під час гри.

Ці дані використовуються тренерами та аналітиками для оцінки продуктивності гравців, коригування тренувального процесу та розробки ефективних тактичних схем [14,17,20].

Показники ТТД за ігровим амплуа [54,65]

Показник	Центральні захисники	Центральні півзахисники	Нападники
Основні дії	Короткі/середні передачі вперед, прийом м'яча	Короткі/середні передачі вперед/назад, прийом м'яча	Прийом м'яча, короткі/середні передачі вперед
Відсоток передач м'яча вперед	Близько 28-29%	Близько 25%	Близько 16%
Ефективність передач	Висока, часто для початку атаки	Висока, для розвитку та загострення атак	Менша кількість, більше орієнтовані на завершення

Такі дослідження розкривають, якими ТТД (техніко-тактичні дії) та — ширше — структурними компонентами гри керуються топ-команди під час змагань. Це — базис для моделювання «еталонної» змагальної діяльності, оцінки виконання планів гри, порівняння гравців чи команд, а також для коригування навчально-тренувального процесу [16,21,22].

1.2. 12 головних термінів сучасного футболу

Атакувальна третина

Для зручності сприйняття інформації тренери поділяють футбольне поле на частини. Є різні підходи, але найпоширенішим є розподіл поля по вертикалі на три частини — оборонну, середню та атакуючу третини. Найважливішим для досягнення перемоги є вміння команди діяти в атакуючій третині: адже саме звідти команди забивають голи. На кількість ТТД, точність передач, відсоток виграних єдиноборств у цій частині поля звертають увагу усі тренери. Звичайно, вміння грати в оборонній та середній третині теж дуже важливе, але, щоб забивати, треба добре грати біля воріт суперника [57].

Зона 14

Чому саме 14? Один відомий британський футбольний аналітик розділив поле на 18 рівних зон – кожену половину на 9 рівних частин. Таким чином, зона перед штрафним суперником отримала номер «14». Чому вона важлива? Справа в тому, що, за дослідженнями, успішні дії саме в цій зоні багато в чому визначають перемогу команди у матчі та турнірі. Успішніші команди більше володіють м'ячем у цій зоні, віддають більше передач у цю зону та з неї, створюють моменти для ударів у результаті дій саме в ній. Тому, якщо команда хоче досягати результату, їй потрібно вчитися грати у зоні 14.

Рис.1.1. Зона 14 і атакуюча третина.

Напівфланг

У сучасному футболі напівфланг — одна із ключових зон на футбольному полі. Раніше вона називалася зоною інсайду, але разом із системою дубль-ве канули в минуле та інсайди. Тепер, оскільки гравців, які спочатку перебувають у цій зоні між центром і флангом атаки, немає, то й назва зони змінилася — на інтуїтивно-зрозуміліший напівфланг. Ключовою цю зону роблять два фактори. По-перше, вона дуже вразлива для команди, що обороняється. Більшість клубів сьогодні використовують схему із чотирма

захисниками в лінію, і напівфланг розташовується на стику зон відповідальності центрального та крайнього захисників. Гравець, який тут з'являється, може ввести в оману захисників і отримати необхідну свободу перед чужими воротами. Звідси впливає другий чинник уразливості напівфлангу: сюди зміщуються найкреативніші гравці команд. У цій зоні вони можуть знайти простір для створення небезпеки біля чужих воріт. У сучасному футболі ці гравці часто формально займають позицію на фланзі, але бривка обмежує їх потенціал і вони зміщуються трохи в центр, ближче до воріт, у вільну зону напівфланга, що представляє більше можливостей. Часто таких гравців називають інвертованими вінгерами.

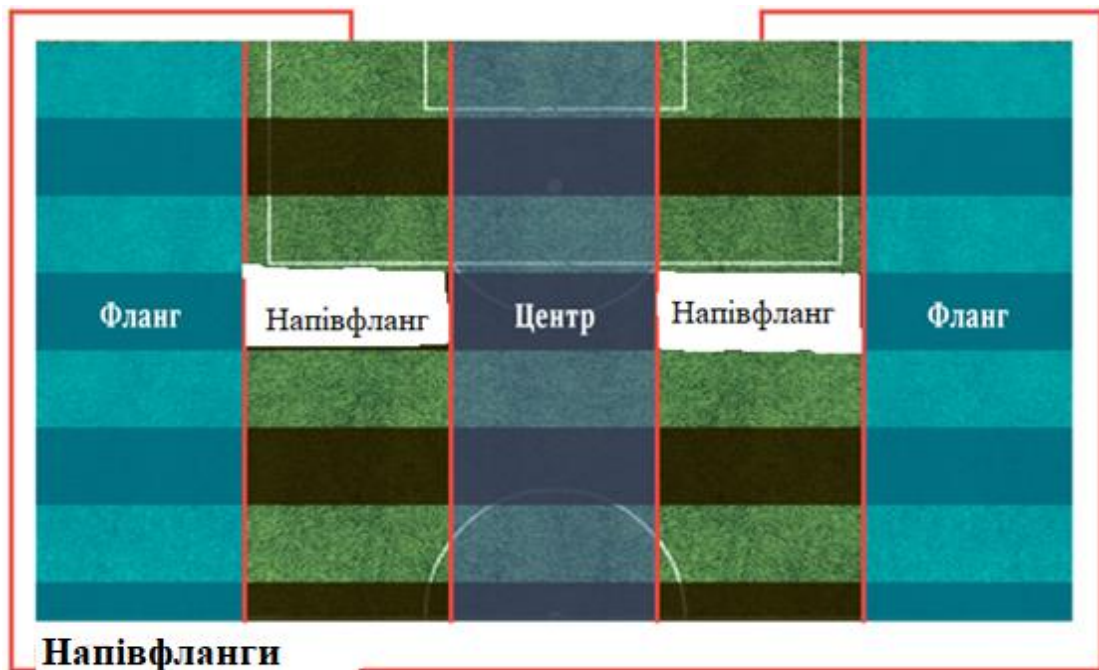

Рис.1. 2. Напівфланги

Інвертований вінгер

Спочатку вінгер — крайній нападник, але в сучасному футболі їх залишилося мало. Їм пощастило більше, ніж інсайдам, ця позиція пережила смерть схеми дубль-ве, але поступово відмирала. Зараз класичні вінгери все ще існують, але частіше їх використовують у більш модному та сучасному значенні. Тепер їх інвертують, тобто розвертають до центру. Для цього гравця ставлять на незручний фланг, щоб він, використовуючи сильну ногу, рухався не бровкою, а зміщувався в центр. Класичний приклад інвертованого вінгера

— Арьєн Роббен у «Баварії», який уже багато років грає праворуч. Хоча він починав саме як класичний вінгер, використовуючи на лівому фланзі свою сильну ліву ногу. Приблизно таку ж трансформацію пройшли зірки мадридського «Реалу» Кріштіану Роналду та Гарет Бейл.

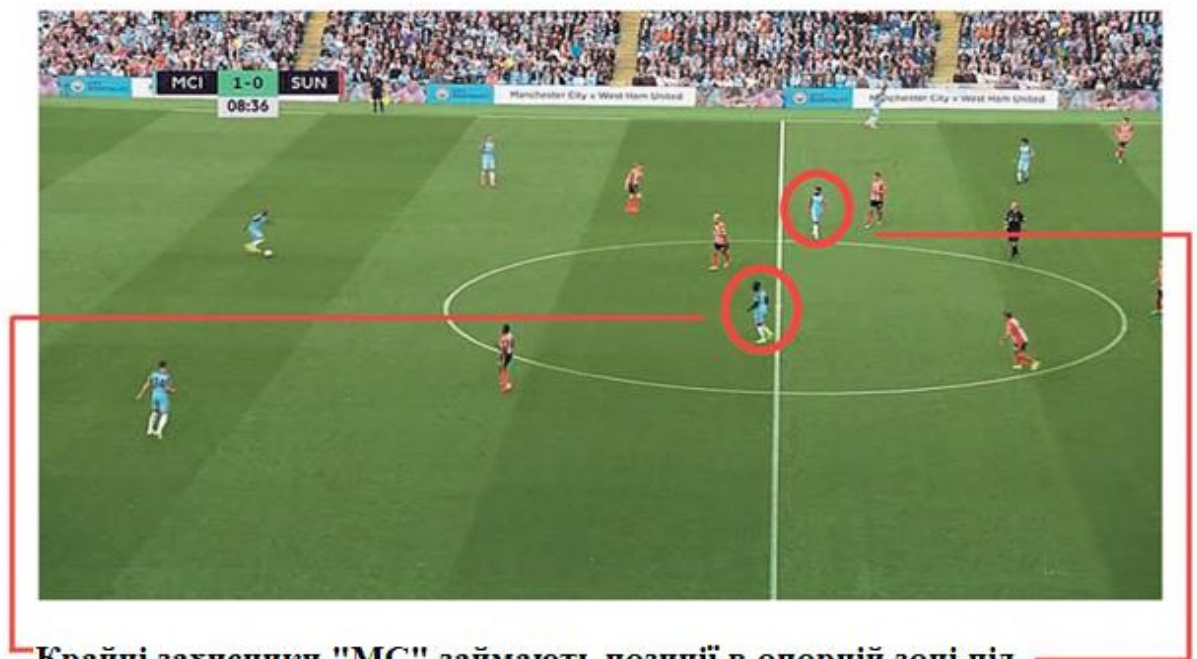
Роналду зміщується з флангу ближче до центру під зручну праву ногу

Рис. 1.3. Зміщення Роналду.

Раніше вони бігали вздовж бровок і робили передачі до штрафного майданчика з флангів, тепер зміщуються в центр під удар зі зручної ноги. Часто в ролі інвертованих вінгерів виступають просто креативні півзахисники, яких звільнення від великого обсягу роботи в центрі поля ведуть ближче до брівки. А фланги віддано на відкуп крайнім захисникам, роль яких за останні роки зросла до колосальних розмірів. Щоправда, Хосеп Гвардіола ще у «Баварії» почав повертати час назад, відроджуючи класичних вінгерів. Коли потрібно було розтягнути оборону суперника, він відряджав лівоногого Дугласа Косту, направо — Кінгслі Комана, які завдяки дриблінгу і чудовим подачам з країв створювали проблеми команді, що оборонялася. При цьому Гвардіола знайшов нове застосування крайнім захисникам. Так з'явилися інвертовані фулбеки.

Інвертований фулбек

Гвардіола не залишає спроб створити ідеальну команду, і в «Баварії» він прийшов до ідеї чисельної переваги у центрі поля за рахунок усунення туди крайніх захисників. Таким чином він не тільки насичує центр поля, але й дотримується балансу в команді при обороні та атаці. У багатьох командах фулбеки грають на одній лінії з нападниками, і при втраті м'яча їм треба подолати більше половини поля, щоб повернутися на захист. Якщо ж вони при втраті знаходяться в опорній зоні, їм просто необхідно зміститися на фланг, що забирає набагато менше часу та сил. Крім того, Гвардіола може дозволити собі випустити на поле 5 атакуючих гравців, оскільки більшість функцій беруть на себе фулбеки. Однак у «Манчестер Сіті» така схема поки що працює не найкращим чином, і справа тут, швидше за все, у персоналіях. У «Баварії» інвертованими фулбеками були універсальні та різнобічні Алаба та Лам, а крайні захисники «Сіті» не можуть похвалитися такими ж уміннями в розіграші та організації атак.

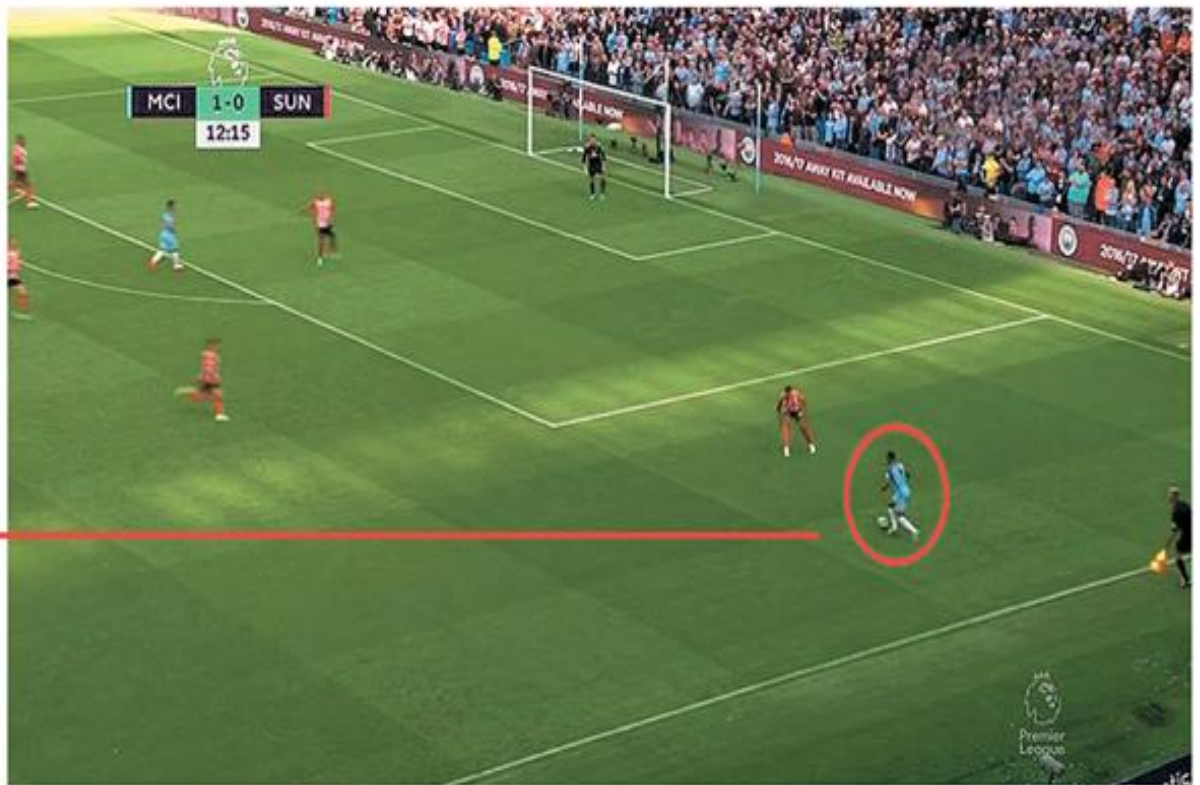

Крайні захисники "МС" займають позиції в опорній зоні під час атаки своєї команди

Рис.1. 4. Зміщення захисників.

Перевантаження

В умовах насиченої оборони дуже важливим стає вміння команди створювати навантаження на одній із ділянок поля. Перевантаження - це кількісна або якісна перевага атакуючої команди. Хтось робить ставку на насичений центр, хтось навпаки максимально зміщує акценти на фланги. Перевантажувати можна, наприклад, лінію нападу. Деякі команди при атаці розташовуються таким чином, що в лінії нападу більше гравців, ніж у лінії оборони суперника. Справа залишається за малим – довести м'яч до своїх форвардів та реалізувати чисельну перевагу. Багато хто насичує штрафну площу при флангових подачах, особливо наприкінці матчів, — це теж один із видів перевантаження. При цьому перевантаження може бути не лише кількісним. Якщо нападаючого високого класу (Мессі, Роналду, Неймара або розквітлого при Гвардіолі Рахіма Стерлінга) залишити віч-на-віч проти захисника, то це теж можна назвати перевантаженням, оскільки без підстраховки з гравцем такого рівня впоратися дуже непросто, і атакуюча команда отримує перевагу.

Швидкий та технічний Стерлінг один на один з захисником - також вид перевантаження

Рис. 1.5. Вид перевантаження.

Контрпресинг

Одним із найсучасніших і модніших тактичних понять у світовому футболі вважається контрпресинг, тобто пресинг суперника великими силами відразу після втрати, щоб максимально швидко повернути м'яч своїй команді. Його активно застосовувала «Барселона» Гвардіоли, але зазвучав на весь світ лише після успіхів дортмундської «Боруссії» Клоппа. Для "Барси" контрпресинг був лише інструментом для відновлення володіння м'ячем, а Клопп називає його найкращим диспетчером. Ідея німця в тому, щоб не просто повернути м'яч собі, а й зловити суперника на перебудові: у момент оволодіння м'ячем команда перестає захищатися та перебудовується на атаку, і якщо в цей час відібрати у неї м'яч, то можна вийти на вільний простір перед чужими воротами. "Борусія", використовуючи цей прийом, виграла чемпіонат Німеччини і дійшла до фіналу Ліги чемпіонів, а зараз Клопп на повну силу застосовує контрпресинг в АПЛ.

Пресінг-пастки

Взагалі пресинг у найрізноманітніших його проявах останніми роками став дедалі більше виявлятися у футболі. Одним з його різновидів є так звані пастки: коли за допомогою тиску на суперника, що володіє м'ячем, команда, що обороняється, змушує рухати м'яч у потрібному їй напрямку. А рухається м'яч у пастку - туди, де оборона може його відібрати. Найчастіше ці пастки розташовуються на флангах, тому що там простіше затиснути суперника в лещата і перекрити всі напрямки передач.

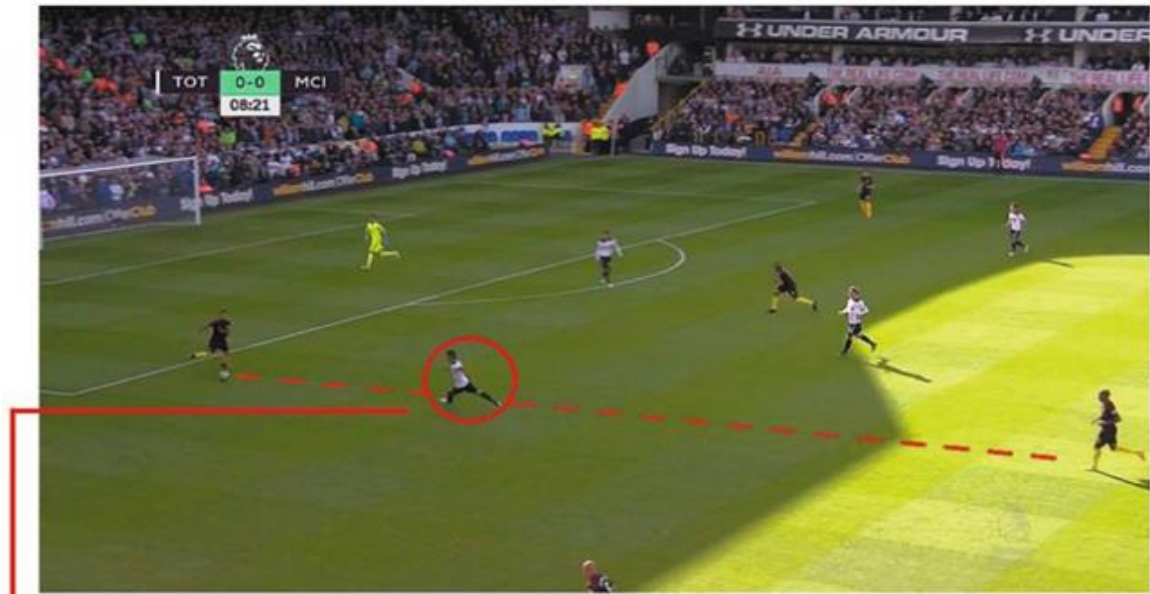
Рис. 1.6. Відбір м'яча.

Cover-shadow

Дане словосполучення перекладається як «покривати тінню», але, звичайно, таким перекладом зміст терміна передати неможливо. Цей термін також пов'язаний з пресингом, і суть його в тому, що гравець, що пресингує суперника з м'ячем, повинен перекривати напрямок передачі на одного з його партнерів, як би покривати тінню, що залишила за спиною гравця.

Без грамотного cover-shadow хороший пресинг неможливий, адже найчастіше пресинг здійснюється меншою кількістю гравців, ніж володіння

м'ячем, до того ж, до володіння часто підключають воротаря. І гравці, що пресингують, повинні подбати про те, щоб їх не могли відрізати простою передачею.

Нападник пресингує захисника з м'ячем і перкриває напрямку передачі на опорника

Рис. 1.7. Перекриття напрямку передач.

Спусковий гачок (trigger) пресингу

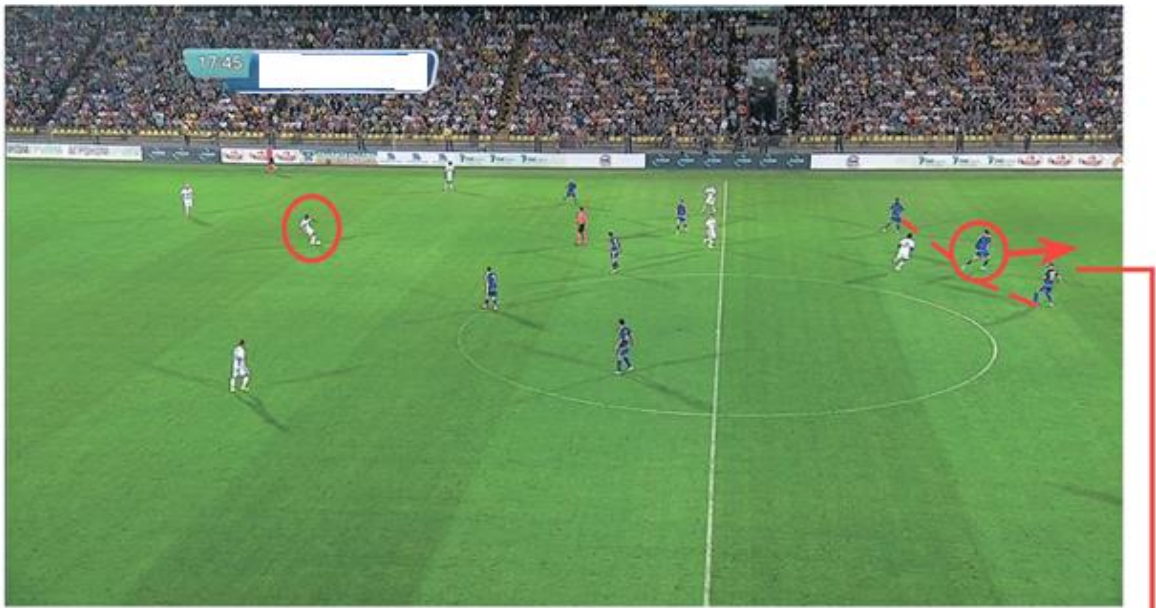
Багато команд, які використовують пресинг, відпрацьовують різні ситуації, коли вся команда має починати тиск. Неорганізований пресинг легко розбити, тому сигнал на його початок мав єдиний і зрозумілий всім. Такі сигнали називають тригерами або спусковими гачками пресингу. Вони бувають різні: це може бути передача назад, передача конкретному гравцю, невдала обробка м'яча, трохи неточний пас. Також включати пресинг може один із гравців команди, що захищається: він першим починає тиск на суперника з м'ячем, і до його руху підключаються партнери.

Відкритий та закритий м'яч

Команди, які захищаються, використовують сигнали не тільки при пресингу, але і при створенні штучного офсайду. Насамперед це правило відкритого та закритого м'яча. Відкритим м'яч вважається, якщо гравець, який

володіє м'ячем, може зробити передачу за спину захисникам. У цей момент лінія захисту рухається назад до своїх воріт, реагуючи таким чином на загрозу.

Якщо ж гравець з м'ячем розташовується спиною до чужих воріт, якщо йде передача назад або виникає інша ситуація, коли пас за спину захисникам неможливий, — лінія оборони рухається вперед, від своїх воріт, створюючи максимальну компактність і залишаючи форвардів суперника в положенні поза грою.

М'яч відкритий, вся лінія оборони рухається до своїх воріт

Рис. 1.8. М'яч відкритий.

М'яч закритий, вся лінія оборони рухається від своїх воріт

Рис. 1.9. М'яч закритий.

Підтискати зону

Ще однією важливою навичкою для гравців захисту є вміння підтискати зону. Часто за рахунок руху футболістів атаки команди, яка володіє м'ячем, вдається створити простір між лініями захисту і півзахисту суперника і доставити туди м'яч. Нерідко в цей простір відкривається атакуючий півзахисник або відтягується один із форвардів. І щоб не дати гравцю атаки отримати м'яч і розвернутися обличчям до воріт, захисники повинні заповнювати або підтискати залишену партнером зону, висмикуватися з лінії захисту та атакувати футболіста, що отримує м'яч. Це дуже ризикований і небезпечний прийом, адже за найменшого промаху захисник буде відіграний і залишить за спиною порожню зону, тому від гравця оборони потрібно чудове читання гри та вміння швидко та своєчасно зіграти на випередження [57].

1.3. Відмінності вітчизняного футболу на сучасному рівні європейського футболу

На відміну від надто індивідуалізованого або «гламурного» футболу, який іноді пропонують закордонні школи, український підхід — більш комплексний і науковий [46]:

- Командний підхід понад індивідуальні зірки. Не «один-супер-талант», а максимально ефективна система, в якій кожен виконавець має свою роль, і ці ролі підпорядковані спільній меті. Це був базис Лобановського, і він залишається актуальним.
- Високі вимоги до фізичної підготовки та витривалості. Українська школа часто наголошує на загальній витривалості, силі, швидкості, функціональній готовності — що дає змогу витримувати темп, пресинг, активну гру.
- Тактична дисципліна та універсальність гравців. Гравці повинні бути готові виконувати різні задачі: пресинг, оборона, флангові підключення, зміна позицій — залежно від планів тренера. Це дає змогу адаптуватись до різних стилів суперника.
- Системність і науковий підхід до підготовки. Тренування, аналіз, планування — все будується як чітка методика, з відстеженням показників, оцінкою виконання, корекцією. Саме так працював Лобановський і так працюють сучасні українські академії.

Ці риси разом формують своєрідну «національну школу», яка — хоч і зазнає змін під впливом сучасного футболу — зберігає свою ідентичність і переваги.

Виклики та потреби для розвитку українського футболу

Проте, сьогодні, з новими викликами (швидкістю, глобалізацією, технологіями, змінами у фізичній підготовці), українські клуби та тренери мають [1]:

- Поєднувати класичну спадщину з новими методами, не відступаючи від фундаментальних засад, але адаптуючи їх до сучасних реалій — швидкість, інтенсивність, динаміка гри;
- Розвивати систему дитячо-юнацьких академій, щоб молоді гравці отримували як технічну, так і тактичну, фізичну, ментальну підготовку з самого початку;
- Впроваджувати аналітику, науку, комплексний підхід — відновлення, фізпідготовка, тактика, психологія;
- Зберігати командну культуру та колективну гру, навіть коли сучасний футбол часто наголошує на індивідуальних зірках; адже саме синергія дає стабільність і довговічний успіх.

ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ

Сучасний європейський клубний футбол у 2025 році демонструє, що змагальна діяльність — це не просто чергові матчі, а високорозвинена індустрія, яка поєднує спорт, стратегічне планування, управління ресурсами та науковий підхід до підготовки гравців і команд.

По-перше, зміни у форматах змагань — зокрема у UEFA Champions League (ЛЧ) — стимулюють команди до більш атакуючого, динамічного стилю гри. Згідно з новими дослідженнями, новий формат (incomplete round-robin) створює вищі стимули для агресивної атаки та зменшує вплив жеребкування на шанси команди, що робить турнір більш конкурентним. Це означає, що клуби змушені адаптовувати тактику, розвивати фізичну й технічну підготовку, а також підходи до аналізу суперника та гри загалом.

По-друге, європейські клуби дедалі частіше діють як багатофункціональні організації — інвестують не лише у трансфери чи зарплати, а в підготовку молодих талантів, розвиток інфраструктури, аналітичні служби, відновлення та медичне забезпечення. За даними, за сезон 2024/25 клуби витратили значні ресурси на підсилення складів, зокрема на молодих гравців (23 роки і молодші). Така стратегія підкреслює, що успіх у єврокубках вже не залежить лише від «зірок», а від системної роботи клубу.

По-третє — зміни в управлінських та кадрових підходах. Зростає ротація складу, активне залучення резервних гравців, а також ширше використання усіх можливих замін. Це свідчить про прагнення клубів оптимізувати навантаження, зберегти свіжість гравців і одночасно зберегти конкурентну форму протягом довгого сезону.

Четвертий аспект — роль аналітики, даних і «нових технологій». Змагання на найвищому європейському рівні вимагають від клубів не просто фізичного і технічного рівня, а також ретельного аналізу, планування та прогнозування. Зміни у форматі турнірів, висока конкуренція та велика кількість матчів — все це робить дані, статистику, аналіз суперника чи власних слабких/сильних сторін критично важливими.

З огляду на ці тенденції, література й дослідження, спрямовані на аналіз змагальної діяльності, мають враховувати комплексний підхід — не лише результат (виграш/поразка), а тактичну, фізичну, управлінську, аналітичну складові. Це дає змогу глибше розуміти, що стоїть за успіхом чи провалом клубів, і створює основу для формування рекомендацій щодо підготовки гравців, планування сезону, раціонального ротаційного менеджменту.

Таким чином, змагальна діяльність європейських футбольних клубів у 2025 році — це приклад того, як класичний спорт трансформується у сучасну, багатовимірну систему, де успіх залежить не лише від майстерності гравців, а від організації клубу, стратегічного мислення, адаптивності та здатності інвестувати в розвиток у довгостроковій перспективі. Ці тенденції мають ставати орієнтирами для подальших досліджень, а також для клубів, які прагнуть до стабільності та високих результатів.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ

2.1. Методи дослідження

У роботі були застосовані наступні науково-дослідні методи:

1. Аналіз літературних джерел — вивчення та систематизація наукових і методичних матеріалів щодо характеристик та особливостей змагальної діяльності футбольних команд і окремих гравців у змаганнях різного рівня. Це дозволило визначити сучасний стан досліджуваної проблеми та виділити ключові показники ефективності гри.

2. Педагогічні спостереження — безпосереднє спостереження за змагальною діяльністю команд та провідних футболістів, які брали участь у Клубному чемпіонаті світу (КЧС) та Лізі чемпіонів Європи у 2025 році. Даний метод забезпечив можливість отримання об'єктивних даних про тактичну поведінку, взаємодію гравців і ефективність командних дій під час матчів.

3. Відеозапис матчів з подальшим їх аналізом.

4. Методи математичної статистики — обробка та аналіз отриманих даних із застосуванням кількісних статистичних методик, що дозволило визначити закономірності, співвідношення та відмінності у змагальній діяльності різних команд і гравців.

Це поєднання методів дозволило комплексно дослідити змагальну діяльність футболістів і команд, поєднуючи теоретичний аналіз із практичними спостереженнями та кількісною оцінкою отриманих результатів.

Було проаналізовано 68 літературних джерела вітчизняних та закордонних фахівців з питань реєстрації та побудови модельних показників змагальної діяльності клубних футбольних команд.

Окремі показники були запозичені з відповідним посиланням з відкритих періодичних джерел [61] та Інтернет сайтів УЄФА [51,63] та ФІФА [62]. При цьому підрахунки та їх аналіз були зроблені нами.

За допомогою методу педагогічних спостережень у процесі змагальної діяльності здійснювався систематичний контроль за виконанням

техніко-тактичних дій, реалізацією окремих стандартних положень та бігової роботи провідних футболістів і збірних команд. Отримані дані підлягали подальшому аналізу для визначення ефективності командної та індивідуальної гри під час офіційних матчів.

Техніко-тактичні дії, що реєструвалися під час спостережень, характеризувалися рядом основних ознак, які відображено у таблиці 2.1. Вони дозволяють систематизувати спостережувані елементи гри, оцінити якість виконання стандартних ігрових дій, а також простежити закономірності поведінки гравців у різних ігрових ситуаціях.

- володіння м'ячем - підрахунок за двома категоріями «команда А», «команда Б». Це ситуації, коли команда має контроль над володінням м'яча;
- удари по воротах – як в площину воріт, так и мимо;
- удари у штангу;
- удари, які відбиті воротарем;
- удари з меж карного майданчика;
- удари з-за меж карного майданчика;
- кутові;

Таблиця 2.1.

Таблиця для реєстрації матчів КЧС та ліги Чемпіонів

№ з/п	Показники	Клуб 1	Клуб 2
1.	Володіння м'ячем, %		
2.	Удари по воротах		
3.	Удари в площину воріт		
4.	Удари у штангу		
5.	Удари мимо воріт		
6.	Заблокованих ударів		
7.	Відбито воротарем		
8.	Удари зі штрафної площі		
9.	Удари із-за меж штрафної площі		
10.	Кутові		
11.	Фоли		
12.	Передачі		
13.	Позитивні передачі		
14.	Вкидання з-за бічної лінії		

15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %						
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %						
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %						
18.	Одноборства виграні, %						
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних						
20.	Вільні удари						
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих						
22.	Виграні відбори м'яча, %						
23.	Усього відборів м'яча						
24.	«Підкати»						
25.	Перехоплення м'яча						
26.	Середній вік стартового складу, років						
27.	Середній зріст стартового складу (см)						

- фоли;
- передачі м'яча;
- позитивні передачі;
- викидання м'яча з-за бічної лінії;
- передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф,;
- довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %;
- прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %;
- одноборства виграні, %;
- вільні удари;
- обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих;
- виграні відбори м'яча, %;
- усього відборів м'яча;
- перехоплення м'яча;
- винос м'яча з небезпечної зони.

Також нами з інтернет джерел [63] аналізувався вік основного складу збірної команди та показники бігової роботи.

Під час розробки окремих кількісних показників змагальної діяльності гравців та збірних команд, які характерні для заданого рівня спортивної

майстерності, використовувався метод, пов'язаний з простим усередненням даних провідних спортсменів з зазначенням індивідуальних відмінностей чи діапазону можливих коливань [45].

Методи математичної статистики.

Усі показники, навіть ті, що були отримані з інтернет-джерел, обчислювалися самостійно, що дозволило зробити об'єктивні висновки щодо змагальної діяльності команд. На основі отриманих даних були створені модельні показники клубних європейських команд, за якими здійснювалося спостереження у межах даного дослідження.

При розробці модельних характеристик виконувалися такі розрахунки: визначалося середнє значення, обчислювалася помилка вибіркової середньої (помилка репрезентативності) $\pm m$. Достовірність відмінностей між показниками оцінювалася за допомогою t-критерію Стьюдента відповідно до загальноприйнятими методиками [19,33].

Завдяки такому підходу забезпечувалася статистична надійність отриманих результатів, що дозволяло об'єктивно порівнювати ефективність техніко-тактичної підготовки різних клубних команд та формувати висновки щодо закономірностей змагальної діяльності європейських футболістів.

2.2. Організація досліджень

Дослідження здійснювалося у кілька етапів. **На першому етапі** відбувалося визначення та формування предмета дослідження. Було проведено систематичний аналіз літературних джерел та практичного досвіду тренерів щодо різних показників і методів реєстрації змагальної діяльності футбольних команд. Особлива увага приділялася попередній апробації засобів спостереження та вибору тих методик, які найбільш адекватно відповідають основним завданням дослідження і забезпечують об'єктивну оцінку ефективності командної та індивідуальної гри.

Такий підхід дозволив не лише визначити оптимальні інструменти для збору та обробки даних, але й сформувавши методологічну основу для подальших етапів дослідження.

На другому етапі дослідження здійснювалися педагогічні спостереження за змагальною діяльністю клубних команд Європи, які брали участь у Клубному чемпіонаті світу (КЧС) та Лізі чемпіонів УЄФА у 2025 році. В ході спостережень були отримані показники змагальної діяльності провідних європейських клубів під час окремих матчів, у яких вони брали участь.

Частина даних, що характеризують ефективність змагальної діяльності команд, була запозичена з офіційних джерел УЄФА, тоді як інші показники були одержані безпосередньо під час педагогічних спостережень. Для більш детального аналізу застосовувався також відеозапис матчів, що дозволило оцінити техніко-тактичні дії, тактичну взаємодію гравців та динаміку гри.

Всі показники були обчислені та систематизовані нами, що забезпечило можливість подальшого аналізу і формування об'єктивних висновків щодо закономірностей змагальної діяльності європейських клубних команд.

На третьому етапі дослідження у 2025 році проводилося теоретичне та практичне узагальнення отриманих результатів. Було здійснено систематизацію всіх показників, отриманих під час педагогічних спостережень та аналізу відеозаписів матчів, а також даних, запозичених із офіційних джерел. На основі цього сформовано висновки щодо закономірностей змагальної діяльності європейських клубів, визначено ключові тенденції та ефективні аспекти гри команд. Паралельно здійснювалося оформлення роботи у науковому стилі, з урахуванням методологічних та аналітичних вимог.

РОЗДІЛ 3

ТЕХНІКО-ТАКТИЧНА ТА БІГОВА РОБОТА КЛУБНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КОМАНД У 2025 РОЦІ

3.1. Змагальна діяльність провідних європейських футбольних клубів під час відповідальних змагань у 2025 році

Клубний чемпіонат світу з футболу 2025 року - футбольний турнір, який пройшов з 14 червня по 13 липня 2025 року. Він став 21-м розіграшем Клубного чемпіонату світу з футболу, а також першим за новим форматом, у якому взяли участь 32 клуби із шести континентальних конфедерацій.

На Клубному чемпіонаті світу, що завершився, було забито 195 голів (у 63 матчах). Таким чином, середня результативність турніру склала 3.1 - більше, ніж у аналогічного за формулою чемпіонату світу для збірних (для трьох останніх - відповідно, 2.67 у 2014, 2.69 у 2018 та 2.64 у 2022).

«ПСЖ», який зазнав нищівної поразки у фіналі, втішиться 110 мільйонами доларів. Ну, а переможець Челсі отримає ще більше – 120 мільйонів.

Наші дослідження мають великий обсяг. Тому було вирішено показати в роботі лише декілька таблиць, які відображають характерні особливості змагальної діяльності клубних європейських команд, включаючи й ті ігри, де вони зустрічалися з клубними командами з інших континентів (табл. 3.1-3.13.)

Таблиця 3.1.

Матч КЧС «Бенфіка» - «Челсі», 1-4, (з додатковим часом), 28.06.25 р.

№ з/п	Показники	«Бенфіка»	«Челсі»
1.	Володіння м'ячем, %	36	64
2.	Удари по воротах	8	22
3.	Удари в площину воріт	5	12
4.	Удари у штангу	0	0
5.	Удари мимо воріт	1	6
6.	Заблокованих ударів	2	4
7.	Відбито воротарем	7	4

8.	Удари зі штрафної площі	6			14		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	2			8		
10.	Кутові	2			10		
11.	Фоли	14			21		
12.	Передачі	450			790		
13.	Позитивні передачі	379			723		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	9			13		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф,%	48	79	61	219	266	82
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф,%	23	52	44	17	38	45
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф,%	3	8	38	4	21	19
18.	Одноборства виграні, %	51			49		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	2	8	25	6	8	75
20.	Вільні удари	20			14		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	8	18	44	3	12	25
22.	Виграні відбори м'яча, %	53			71		
23.	Усього відборів м'яча	15			21		
24.	«Підкати»	15			21		
25.	Перехоплення м'яча	12			12		
26.	Середній вік стартового складу, років	26,4			23,8		
27.	Середній зріст стартового складу (см)	180,9			182,9		

Таблиця 3.2.

Матч КЧС «Парі Сен-Жермен» - «Інтер Маямі», 4-0, 29.06.25 р.

№ з/п	Показники	«ПСЖ»	«Інтер»
1.	Володіння м'ячем, %	67	33
2.	Удари по воротах	19	8
3.	Удари в площину воріт	9	3
4.	Удари у штангу	1	0
5.	Удари мимо воріт	6	2
6.	Заблокованих ударів	4	3
7.	Відбито воротарем	3	6
8.	Удари зі штрафної площі	14	6
9.	Удари із-за меж штрафної площі	5	2
10.	Кутові	7	3
11.	Фоли	9	10
12.	Передачі	733	360
13.	Позитивні передачі	685	307
14.	Вкидання з-за бічної лінії	12	9

15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	198	226	88	56	79	71
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	36	49	73	27	40	68
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	3	7	43	3	6	50
18.	Однборства виграні, %	45			55		
19.	Однборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	3	10	30	7	10	70
20.	Вільні удари	10			9		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	10	25	40	8	14	57
22.	Виграні відбори м'яча, %	86			67		
23.	Усього відборів м'яча	14			21		
24.	«Підкати»	14			21		
25.	Перехоплення м'яча	9			8		
26.	Середній вік стартового складу, років	24,5			30		
27.	Середній зріст стартового складу (см)	182,5			179		

Таблиця 3.3.

Матч КЧС «ФК Фламенго» - «Баварія» Мюнхен, 2-4, 29.06.25 р.

№ з/п	Показники	«Фламенго»			«Баварія»		
1.	Володіння м'ячем, %	51			49		
2.	Удари по воротам	12			8		
3.	Удари в площину воріт	3			4		
4.	Удари у штангу	0			0		
5.	Удари мимо воріт	5			3		
6.	Заблокованих ударів	4			1		
7.	Відбито воротарем	1			1		
8.	Удари зі штрафної площі	6			3		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	6			5		
10.	Кутові	4			4		
11.	Фоли	18			19		
12.	Передачі	457			448		
13.	Позитивні передачі	401			384		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	15			12		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	62	89	70	102	136	75
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	21	40	53	23	38	61
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	5	15	33	1	12	17

18.	Одноборства виграні, %	49			51		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	11	17	65	6	17	35
20.	Вільні удари	18			18		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	7	11	64	10	15	67
22.	Виграні відбори м'яча, %	50			67		
23.	Усього відборів м'яча	14			18		
24.	«Підкати»	14			18		
25.	Перехоплення м'яча	9			8		
26.	Середній вік стартового складу, років	28,9			29		
27.	Середній зріст стартового складу (см)	182,1			184,5		

Таблиця 3.4.

Матч КЧС «Інтер» - «Флуміненсе», 0-2, 30.06.25 р.

№ з/п	Показники	«Інтер»			«Флуміненсе»		
1.	Володіння м'ячем, %	68			32		
2.	Удари по воротах	16			11		
3.	Удари в площину воріт	4			4		
4.	Удари у штангу	2			0		
5.	Удари мимо воріт	10			5		
6.	Заблокованих ударів	2			2		
7.	Відбито воротарем	2			4		
8.	Удари зі штрафної площі	9			8		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	7			3		
10.	Кутові	5			2		
11.	Фоли	15			16		
12.	Передачі	507			240		
13.	Позитивні передачі	442			174		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	22			17		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф,%	127	159	80	34	52	65
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф,%	22	35	63	17	47	36
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф,%	5	27	19	4	8	50
18.	Одноборства виграні, %	53			47		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	18	28	64	10	28	36
20.	Вільні удари	16			15		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	6	16	38	4	13	31

22.	Виграні відбори м'яча, %	62	56
23.	Усього відборів м'яча	13	18
24.	«Підкати»	13	18
25.	Перехоплення м'яча	6	11
26.	Середній вік стартового складу, років	29,7	30,8
27.	Середній зріст стартового складу (см)	182,3	178,7

Таблиця 3.5.

**Матч КЧС «Манчестер Сіті» - «Аль-Хіляль», 3-4, (з додатковим часом)
01.07.25 р.**

№ з/п	Показники	«МС»			«Аль-Хіляль»		
1.	Володіння м'ячем, %	69			31		
2.	Удари по воротах	30			17		
3.	Удари в площину воріт	15			6		
4.	Удари у штангу	1			0		
5.	Удари мимо воріт	7			4		
6.	Заблокованих ударів	8			7		
7.	Відбито воротарем	2			11		
8.	Удари зі штрафної площі	20			17		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	10			0		
10.	Кутові	19			4		
11.	Фоли	17			7		
12.	Передачі	826			373		
13.	Позитивні передачі	764			312		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	15			10		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	390	439	89	46	68	68
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	17	22	77	46	63	73
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	11	49	22	4	13	31
18.	Одноборства виграні, %	45			55		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	7	19	37	12	19	63
20.	Вільні удари	7			17		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	13	30	43	8	20	40
22.	Виграні відбори м'яча, %	58			48		
23.	Усього відборів м'яча	19			21		
24.	«Підкати»	19			21		
25.	Перехоплення м'яча	5			9		
26.	Середній вік стартового складу, років	26,4			28,6		
27.	Середній зріст стартового складу (см)	182,3			181,5		

Таблиця 3.6.

Матч КЧС «Реал» Мадрид - «Ювентус», 1-0, 01.07.25 р.

№ з/п	Показники	«Реал»			«Ювентус»		
1.	Володіння м'ячем, %	57			43		
2.	Удари по воротах	21			6		
3.	Удари в площину воріт	11			2		
4.	Удари у штангу	0			0		
5.	Удари мимо воріт	6			3		
6.	Заблокованих ударів	4			1		
7.	Відбито воротарем	2			10		
8.	Удари зі штрафної площі	10			3		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	11			3		
10.	Кутові	11			4		
11.	Фоли	11			5		
12.	Передачі	622			468		
13.	Позитивні передачі	572			419		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	15			5		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	178	207	86	92	109	84
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	31	50	62	18	37	49
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	4	30	13	4	15	27
18.	Одноборства виграні, %	50			50		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	10	16	63	6	16	38
20.	Вільні удари	5			11		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	4	7	57	8	15	53
22.	Виграні відбори м'яча, %	73			67		
23.	Усього відборів м'яча	15			9		
24.	«Підкати»	15			9		
25.	Перехоплення м'яча	4			4		
26.	Середній вік стартового складу, років	24,9			24,8		
27.	Середній зріст стартового складу (см)	184,3			185		

Таблиця 3.7.

Матч КЧС «Борусія» Дормунд - «Монтерей», 2-1, 02.07.25 р.

№ з/п	Показники	«Борусія»	«Монтерей»
1.	Володіння м'ячем, %	42	58
2.	Удари по воротах	6	14

3.	Удари в площину воріт	3			7		
4.	Удари у штангу	0			1		
5.	Удари мимо воріт	2			6		
6.	Заблокованих ударів	1			1		
7.	Відбито воротарем	6			1		
8.	Удари зі штрафної площі	6			7		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	0			7		
10.	Кутові	3			5		
11.	Фоли	13			9		
12.	Передачі	429			604		
13.	Позитивні передачі	363			535		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	18			19		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	124	160	78	84	115	73
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	21	42	50	35	60	58
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	1	10	10	4	16	25
18.	Одноборства виграні, %	48			52		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	10	20	50	10	20	50
20.	Вільні удари	9			13		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	7	12	58	11	20	55
22.	Виграні відбори м'яча, %	69			88		
23.	Усього відборів м'яча	13			8		
24.	«Підкати»	13			8		
25.	Перехоплення м'яча	9			11		
26.	Середній вік стартового складу, років	26,6			30,5		
27.	Середній зріст стартового складу (см)	186,6			178		

Таблиця 3.8.

Матч КЧС «Палмейрас» - «Челсі», 1-2, 05.07.25 р.

№ з/п	Показники	«Палмейрас»	«Челсі»
1.	Володіння м'ячем, %	37	63
2.	Удари по воротам	7	19
3.	Удари в площину воріт	2	6
4.	Удари у штангу	0	1
5.	Удари мимо воріт	2	6
6.	Заблокованих ударів	3	7
7.	Відбито воротарем	5	1
8.	Удари зі штрафної площі	5	11

9.	Удари із-за меж штрафної площі	2			8		
10.	Кутові	3			10		
11.	Фоли	14			16		
12.	Передачі	292			500		
13.	Позитивні передачі	233			435		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	18			13		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф,%	48	77	62	98	133	74
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф,%	22	51	43	13	24	54
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф,%	3	11	27	2	14	14
18.	Одноборства виграні, %	41			59		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	4	20	20	16	20	80
20.	Вільні удари	16			14		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	7	17	41	18	25	72
22.	Виграні відбори м'яча, %	55			72		
23.	Усього відборів м'яча	20			18		
24.	«Підкати»	20			18		
25.	Перехоплення м'яча	7			8		
26.	Середній вік стартового складу, років	24			24,1		
27.	Середній зріст стартового складу (см)	181,5			182,1		

Таблиця 3.9.

Матч КЧС «Парі Сен-Жермен» - «Баварія», 2-0, 05.07.25 р.

№ з/п	Показники	«ПСЖ»	«Баварія»
1.	Володіння м'ячем, %	46	54
2.	Удари по воротах	11	13
3.	Удари в площину воріт	5	5
4.	Удари у штангу	1	0
5.	Удари мимо воріт	5	5
6.	Заблокованих ударів	1	3
7.	Відбито воротарем	5	3
8.	Удари зі штрафної площі	8	9
9.	Удари із-за меж штрафної площі	3	4
10.	Кутові	0	4
11.	Фоли	12	13
12.	Передачі	354	407
13.	Позитивні передачі	270	334
14.	Вкидання з-за бічної лінії	18	20

15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	39	63	62	116	156	74
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	20	59	34	34	54	63
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	1	2	50	6	23	26
18.	Однборства виграні, %	52			48		
19.	Однборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	5	13	38	8	13	62
20.	Вільні удари	13			12		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	10	19	53	9	20	45
22.	Виграні відбори м'яча, %	56			64		
23.	Усього відборів м'яча	18			14		
24.	«Підкати»	18			14		
25.	Перехоплення м'яча	5			7		
26.	Середній вік стартового складу, років	24,5			27,5		
27.	Середній зріст стартового складу (см)	182,5			185		

Таблиця 3.10.

Матч КЧС «Реал» - «Борусія», 3-2, 05.07.25 р.

№ з/п	Показники	«Реал			«Борусія»		
1.	Володіння м'ячем, %	48			52		
2.	Удари по воротам	15			12		
3.	Удари в площину воріт	8			5		
4.	Удари у штангу	0			0		
5.	Удари мимо воріт	5			6		
6.	Заблокованих ударів	2			1		
7.	Відбито воротарем	3			5		
8.	Удари зі штрафної площі	11			8		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	4			4		
10.	Кутові	3			3		
11.	Фоли	10			6		
12.	Передачі	492			528		
13.	Позитивні передачі	429			484		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	17			18		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	107	138	78	110	133	83
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	24	46	52	29	41	71
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	5	15	33	4	16	25

18.	Одноборства виграні, %	50			50		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	1	10	10	9	10	90
20.	Вільні удари	6			9		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	6	10	60	6	12	50
22.	Виграні відбори м'яча, %	69			60		
23.	Усього відборів м'яча	16			5		
24.	«Підкати»	16			5		
25.	Перехоплення м'яча	9			15		
26.	Середній вік стартового складу, років	24,9			28,2		
27.	Середній зріст стартового складу (см)	184,3			185,2		

Таблиця 3.11.

Матч КЧС «Флуміненсе» - «Челсі», 0-2, 08.07.25 р.

№ з/п	Показники	«Флуміненсе»			«Челсі»		
1.	Володіння м'ячем, %	46			54		
2.	Удари по воротам	12			17		
3.	Удари в площину воріт	3			5		
4.	Удари у штангу	0			1		
5.	Удари мимо воріт	7			8		
6.	Заблокованих ударів	2			4		
7.	Відбито воротарем	2			2		
8.	Удари зі штрафної площі	7			12		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	5			5		
10.	Кутові	3			4		
11.	Фоли	11			11		
12.	Передачі	429			503		
13.	Позитивні передачі	378			455		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	9			16		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф,%	53	68	78	92	123	75
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф,%	17	31	55	17	31	55
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф,%	5	15	33	7	13	54
18.	Одноборства виграні, %	49			51		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	9	20	45	11	20	55
20.	Вільні удари	11			11		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	7	14	50	11	23	48
22.	Виграні відбори м'яча, %	80			56		

23.	Усього відборів м'яча	20	16
24.	«Підкати»	20	16
25.	Перехоплення м'яча	9	8
26.	Середній вік стартового складу, років	31	24,8
27.	Середній зріст стартового складу (см)	179,5	182,9

Таблиця 3.12.

Матч КЧС «ПСЖ» - «Реал», 4-0, 09.07.25 р.

№ з/п	Показники	«ПСЖ»			«Реал»		
1.	Володіння м'ячем, %	68			32		
2.	Удари по воротах	17			11		
3.	Удари в площину воріт	7			2		
4.	Удари у штангу	0			0		
5.	Удари мимо воріт	6			3		
6.	Заблокованих ударів	4			6		
7.	Відбито воротарем	2			3		
8.	Удари зі штрафної площі	14			6		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	3			5		
10.	Кутові	3			6		
11.	Фоли	9			9		
12.	Передачі	681			306		
13.	Позитивні передачі	630			255		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	7			13		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	103	123	84	86	111	77
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	48	61	79	16	30	53
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	3	8	38	1	16	6
18.	Одноборства виграні, %	64			36		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	13	16	81	3	16	19
20.	Вільні удари	9			9		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	9	15	60	6	14	43
22.	Виграні відбори м'яча, %	85			50		
23.	Усього відборів м'яча	13			8		
24.	«Підкати»	13			8		
25.	Перехоплення м'яча	6			5		
26.	Середній вік стартового складу, років	24,8			25,1		
27.	Середній зріст стартового складу (см)	181,7			183,1		

Таблиця 3.13.

Матч КЧС, фінал «Челсі» - «ПСЖ», 3-0, 13.07.25 р.

№ з/п	Показники	«Челсі»			«ПСЖ»		
1.	Володіння м'ячем, %	34			66		
2.	Удари по воротам	10			8		
3.	Удари в площину воріт	5			6		
4.	Удари у штангу	0			0		
5.	Удари мимо воріт	4			1		
6.	Заблокованих ударів	1			1		
7.	Відбито воротарем	6			2		
8.	Удари зі штрафної площі	8			5		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	2			3		
10.	Кутові	3			5		
11.	Фоли	15			12		
12.	Передачі	301			601		
13.	Позитивні передачі	243			544		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	16			19		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф,%	61	88	69	104	138	75
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф,%	21	48	44	24	43	56
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф,%	0	8	0	2	16	13
18.	Одноборства виграні, %	42			58		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	3	5	60	2	5	40
20.	Вільні удари	12			15		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	7	17	41	8	14	57
22.	Виграні відбори м'яча, %	38			33		
23.	Усього відборів м'яча	13			24		
24.	«Підкати»	13			24		
25.	Перехоплення м'яча	9			4		
26.	Середній вік стартового складу, років	24,2			24,8		
27.	Середній зріст стартового складу (см)	182,5			181,7		

Далі ми наводимо узагальнені (середні) показники змагальної діяльності провідних клубних європейських команд, які брали участь у КЧС в США у 2025 році.

Таблиця 3.14.

Загальні показники клубних команд на КЧС 2025 року у середньому за гру (n=24) за 90 хвилин матчу

№ з/п	Показники	Середні показники (X±m)	Найменший показник	Найбільший показник
1.	Володіння м'ячем, %	50,0±2,37	32	68
2.	Удари по воротах	12,41±0,87	6	21
3.	Удари в площину воріт	4,83±0,46	2	11
4.	Удари у штангу	0,29±0,11	0	2
5.	Удари мимо воріт	4,7±0,43	1	10
6.	Заблокованих ударів	2,87±0,38	1	7
7.	Відбито воротарем	3,29±0,45	1	10
8.	Удари зі штрафної площі	7,91±0,61	3	14
9.	Удари із-за меж штрафної площі	4,5±0,47	0	11
10.	Кутові	4,62±0,57	0	12
11.	Фоли	12,0±0,7	5	19
12.	Передачі	459,41±25,9	240	733
13.	Позитивні передачі	401,54±26,5	174	685
14.	Вкидання з-за бічної лінії	14,87±0,87	5	22
15.	Передачі в третій зоні: позитивні	92,0±8,2	34	198
16.	Передачі в третій зоні: загальні	119,62±8,81	52	226
17.	Коефіцієнт ефективності, %	75,08±1,44	62	88
18.	Довгі передачі: позитивні	23,7±1,67	13	48
19.	Довгі передачі: загальні	42,83±2,02	24	61
20.	Коефіцієнт ефективності, %	55,2±2,27	34	79
21.	Прострільні передачі: позитивні	3,41±0,37	0	7
22.	Прострільні передачі: загальні	14,37±1,48	2	31
23.	Коефіцієнт ефективності, %	27,16±3,02	0	54
24.	Однборства виграні, %	50,0±1,21	36	64

25.	Однборства у повітрі: позитивні	8,08±0,88	1	18
26.	Однборства у повітрі: загальна	16,16±1,2	5	28
27.	Коефіцієнт ефективності, %	50,04±4,2	10	90
28.	Вільні удари	11,91±0,69	5	18
29.	Обведення суперників: позитивні	8,0±0,64	2	18
30.	Обведення суперників: загальна	15,58±0,95	7	25
31.	Коефіцієнт ефективності, %	51,12±2,42	22	72
32.	Виграні відбори м'яча, %	62,33±3,04	33	88
33.	Усього відборів м'яча	15,16±0,92	5	24
34.	Перехоплення м'яча	8,12±0,57	4	15
35.	Середній вік основного складу, років	26,94±0,52	24	31
36.	Середній зріст стартового складу (см)	182,32±0,45	178	186,6

В процесі дослідження нас також цікавили модельні показники клубних команд, які за системою змагань повинні були грати не 90 хвилин, а 120 хвилин (додатковий час для визначення переможця) (табл. 3.15).

Таблиця 3.15

Загальні показники клубних команд на КЧС 2025 року у середньому за гру (n=30) з урахуванням додаткового часу

№ з/п	Показники	Середні показники (X±m)	Найменший показник	Найбільший показник
1.	Володіння м'ячем, %	50,0±2,21	31	69
2.	Удари по воротам	13,66±1,0	6	30
3.	Удари в площину воріт	5,36±0,56	2	15
4.	Удари у штангу	0,26±0,09	0	2
5.	Удари мимо воріт	4,83±0,4	1	10

6.	Заблокованих ударів	3,46±0,42	1	9
7.	Відбито воротарем	3,63±0,46	1	11
8.	Удари зі штрафної площі	8,83±0,72	3	20
9.	Удари із-за меж штрафної площі	4,83±0,5	0	11
10.	Кутові	5,63±0,76	0	19
11.	Фоли	12,6±0,72	5	21
12.	Передачі	483,0±26,56	240	826
13.	Позитивні передачі	422,5±26,75	174	764
14.	Вкидання з-за бічної лінії	14,8±0,78	5	22
15.	Передачі в третій зоні: позитивні	103,16±12,79	34	390
16.	Передачі в третій зоні: загальні	133,13±13,8	52	439
17.	Коефіцієнт ефективності, %	74,56±1,43	61	89
18.	Довгі передачі: позитивні	24,2±1,6	13	48
19.	Довгі передачі: загальні	44,03±2,19	22	75
20.	Коефіцієнт ефективності, %	55,2±2,15	34	79
21.	Прострільні передачі: позитивні	3,93±0,42	0	11
22.	Прострільні передачі: загальні	16,26±1,77	2	49
23.	Коефіцієнт ефективності, %	27,36±2,51	0	54
24.	Однборства виграні, %	50,0±1,01	36	64
25.	Однборства у повітрі: позитивні	8,5±0,89	1	22
26.	Однборства у повітрі: загальна	17,0±1,34	5	34
27.	Коефіцієнт ефективності, %	50,03±3,68	10	90
28.	Вільні удари	12,5±0,71	5	20
29.	Обведення суперників: позитивні	8,36±0,63	2	18
30.	Обведення суперників: загальна	16,86±1,02	7	30

31.	Коефіцієнт ефективності, %	49,46±2,23	22	72
32.	Виграні відбори м'яча, %	61,3±2,54	33	88
33.	Усього відборів м'яча	16,23±0,89	5	27
34.	Перехоплення м'яча	8,23±0,5	4	15
35.	Середній вік основного складу, років	26,83±0,44	23,8	31
36.	Середній зріст стартового складу (см)	182,22±0,37	178	186,6

Був проведений порівняльний аналіз між іграми провідних клубів на КЧС, які проводили свої ігри протягом 90 хвилин і тими, хто грав додатковий час (120 хв.) (табл.3.16).

Таблиця 3.16.

Порівняльні показники клубних команд на КЧС 2025 року у середньому за гру з урахуванням додаткового часу 120 хвилин та 90-хв. матчу

№ з/п	Показники	З додатковим часом (X±m) (n=6)	Без додаткового часу (X±m) (n=24)	t	p
1.	Володіння м'ячем, %	50,0±6,14	50,0±2,37	-	p>0,05
2.	Удари по воротах	18,66±2,96	12,41±0,87	2,02	p<0,05
3.	Удари в площину воріт	7,5±2,01	4,83±0,46	1,29	p>0,05
4.	Удари у штангу	0,16±0,16	0,29±0,11	0,76	p>0,05
5.	Удари мимо воріт	5,33±1,11	4,7±0,43	0,53	p>0,05
6.	Заблокованих ударів	5,83±1,07	2,87±0,38	2,61	p<0,05
7.	Відбито воротарем	5,0±1,41	3,29±0,45	1,16	p>0,05
8.	Удари зі штрафної площі	12,5±2,2	7,91±0,61	2,01	p<0,05
9.	Удари із-за меж штрафної площі	6,16±1,72	4,5±0,47	0,93	p>0,05
10.	Кутові	9,66±2,64	4,62±0,57	1,87	p>0,05
11.	Фоли	15,0±2,2	12,0±0,7	1,3	p>0,05
12.	Передачі	577,33±76,71	459,41±25,9	1,45	p>0,05

13.	Позитивні передачі	506,33±77,95	401,54±26,5	1,27	p>0,05
14.	Вкидання з-за бічної лінії	14,5±1,96	14,87±0,87	0,17	p>0,05
15.	Передачі в третій зоні: позитивні	147,83±54,89	92,0±8,2	1,0	p>0,05
16.	Передачі в третій зоні: загальні	187,16±57,99	119,62±8,81	1,15	p>0,05
17.	Коефіцієнт ефективності, %	72,5±4,43	75,08±1,44	0,55	p>0,05
18.	Довгі передачі: позитивні	26,16±4,72	23,7±1,67	0,49	p>0,05
19.	Довгі передачі: загальні	48,83±7,67	42,83±2,02	0,75	p>0,05
20.	Коефіцієнт ефективності, %	55,16±6,3	55,2±2,27	-	p>0,05
21.	Прострільні передачі: позитивні	6,0±1,23	3,41±0,37	1,78	p>0,05
22.	Прострільні передачі: загальні	23,83±6,03	14,37±1,48	1,52	p>0,05
23.	Коефіцієнт ефективності, %	28,16±3,87	27,16±3,02	0,2	p>0,05
24.	Однборства виграні, %	50,0±1,67	50,0±1,21	-	p>0,05
25.	Однборства у повітрі: позитивні	10,16±2,83	8,08±0,88	0,7	p>0,05
26.	Однборства у повітрі: загальна	20,33±4,76	16,16±1,2	0,85	p>0,05
27.	Коефіцієнт ефективності, %	50,0±8,24	50,04±4,2	-	p>0,05
28.	Вільні удари	14,83±2,12	11,91±0,69	1,31	p>0,05
29.	Обведення суперників: позитивні	9,83±1,85	8,0±0,64	0,93	p>0,05
30.	Обведення суперників: загальна	22,0±2,69	15,58±0,95	2,25	p<0,05
31.	Коефіцієнт ефективності, %	42,83±5,09	51,12±2,42	1,47	p>0,05
32.	Виграні відбори м'яча, %	57,16±3,55	62,33±3,04	1,1	p>0,05
33.	Усього відборів м'яча	20,5±1,58	15,16±0,92	2,93	p<0,05

34.	Перехоплення м'яча	8,66±1,2	8,12±0,57	0,4	p>0,05
-----	--------------------	----------	-----------	-----	--------

Примітка: Зрозуміло, що вік та зріст футболістів за час гри (90 або 120 хвилин) не змінився.

Ліга чемпіонів УЄФА 2024—2025 — 70-й сезон найпрестижнішого клубного турніру під егідою УЄФА та 33-й з моменту перейменування Кубку європейських чемпіонів на Лігу чемпіонів УЄФА.

Наводимо декілька таблиць (3.17-3.23).

Таблиця 3.17.

Матч ЛЧ, «ПСЖ» - «Баварія», 1-2, 04.11.25 р.

№ з/п	Показники	«ПСЖ»			«Баварія»		
1.	Володіння м'ячем, %	71			29		
2.	Удари по воротах	25			9		
3.	Удари в площину воріт	9			5		
4.	Удари у штангу	0			1		
5.	Удари мимо воріт	11			3		
6.	Заблокованих ударів	5			1		
7.	Відбито воротарем	3			8		
8.	Удари зі штрафної площі	11			6		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	14			3		
10.	Кутові	9			1		
11.	Фоли	7			9		
12.	Передачі	702			299		
13.	Позитивні передачі	645			227		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	20			11		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф,%	246	268	92	52	80	65
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф,%	19	31	61	25	58	43
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф,%	7	32	22	0	1	0
18.	Одноробства виграні, %	48			52		
19.	Одноробства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	6	14	43	8	14	57
20.	Вільні удари	9			7		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	7	20	35	7	17	41
22.	Виграні відбори м'яча, %	47			57		
23.	Усього відборів м'яча	19			23		
24.	Перехоплення м'яча	10			12		

25.	Середній вік стартового складу, років	25,1	28,4
26.	Середній зріст стартового складу (см)	181,9	184,3

Таблиця 3.18.

Матч ЛЧ, «Ліверпуль» - «Реал», 1-0, 04.11.25 р.

№ з/п	Показники	«Ліверпуль»			«Реал»		
1.	Володіння м'ячем, %	39			61		
2.	Удари по воротах	17			8		
3.	Удари в площину воріт	9			2		
4.	Удари у штангу	0			0		
5.	Удари мимо воріт	3			4		
6.	Заблокованих ударів	5			2		
7.	Відбито воротарем	2			8		
8.	Удари зі штрафної площі	9			3		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	8			5		
10.	Кутові	4			2		
11.	Фоли	16			11		
12.	Передачі	332			531		
13.	Позитивні передачі	256			461		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	22			11		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	83	124	67	137	171	80
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	14	45	31	15	38	39
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	5	12	42	0	8	0
18.	Одноборства виграні, %	45			55		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	10	20	50	10	20	50
20.	Вільні удари	11			16		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	12	25	48	12	17	71
22.	Виграні відбори м'яча, %	62			72		
23.	Усього відборів м'яча	13			18		
24.	Перехоплення м'яча	12			6		
25.	Середній вік стартового складу, років	26,4			24,5		
26.	Середній зріст стартового складу (см)	185,6			185,1		

Таблиця 3.19.

Матч ЛЧ, «Брюге» - «Барселона», 3-3, 05.11.25 р.

№ з/п	Показники	«Брюге»	«Барселона»
-------	-----------	---------	-------------

1.	Володіння м'ячем, %	24					76
2.	Удари по воротах	10					23
3.	Удари в площину воріт	6					6
4.	Удари у штангу	0					3
5.	Удари мимо воріт	2					11
6.	Заблокованих ударів	2					6
7.	Відбито воротарем	4					3
8.	Удари зі штрафної площі	10					12
9.	Удари із-за меж штрафної площі	0					11
10.	Кутові	0					3
11.	Фоли	11					6
12.	Передачі	228					736
13.	Позитивні передачі	169					675
14.	Вкидання з-за бічної лінії	16					12
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	42	70	60	225	267	84
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	20	49	41	20	30	67
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	0	4	0	3	17	18
18.	Одноборства виграні, %	48			52		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	5	15	33	10	15	67
20.	Вільні удари	6			11		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	7	13	54	7	15	47
22.	Виграні відбори м'яча, %	50			58		
23.	Усього відборів м'яча	16			12		
24.	Перехоплення м'яча	7			8		
25.	Середній вік стартового складу, років	23,9			25,1		
26.	Середній зріст стартового складу (см)	182,9			182		

Таблиця 3.20.

Матч ЛЧ, «Манчестер Сіті» - «Борусія», 4-1, 05.11.25 р.

№ з/п	Показники	«МС»	«Борусія»
1.	Володіння м'ячем, %	50	50
2.	Удари по воротах	18	12
3.	Удари в площину воріт	11	4
4.	Удари у штангу	0	0
5.	Удари мимо воріт	5	5
6.	Заблокованих ударів	2	3
7.	Відбито воротарем	3	8
8.	Удари зі штрафної площі	12	9
9.	Удари із-за меж штрафної площі	6	3

10.	Кутові	4			4		
11.	Фоли	11			17		
12.	Передачі	478			472		
13.	Позитивні передачі	416			413		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	15			10		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	72	101	71	88	119	74
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	18	32	56	25	48	52
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	2	10	20	4	21	19
18.	Одноборства виграні, %	58			42		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	11	18	61	7	18	39
20.	Вільні удари	17			11		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	13	22	59	5	9	56
22.	Виграні відбори м'яча, %	42			47		
23.	Усього відборів м'яча	12			15		
24.	Перехоплення м'яча	8			6		
25.	Середній вік стартового складу, років	24,6			26,5		
26.	Середній зріст стартового складу (см)	184,6			185,4		

Таблиця 3.21.

Матч ЛЧ, «Челсі» - «Барселона», 3-0, 25.11.25 р.

№ з/п	Показники	«Челсі»			«Барселона»		
1.	Володіння м'ячем, %	56			44		
2.	Удари по воротам	15			5		
3.	Удари в площину воріт	6			2		
4.	Удари у штангу	0			0		
5.	Удари мимо воріт	6			2		
6.	Заблокованих ударів	3			1		
7.	Відбито воротарем	2			3		
8.	Удари зі штрафної площі	12			3		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	3			2		
10.	Кутові	4			0		
11.	Фоли	18			12		
12.	Передачі	516			417		
13.	Позитивні передачі	456			349		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	16			13		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	93	123	76	34	56	61
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	22	47	47	23	40	57

17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	3	11	27	0	3	0
18.	Одноборства виграні, %	36			64		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	3	13	23	10	13	77
20.	Вільні удари	12			18		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	7	20	35	10	15	67
22.	Виграні відбори м'яча, %	62			54		
23.	Усього відборів м'яча	13			26		
24.	Перехоплення м'яча	9			7		
25.	Середній вік стартового складу, років	24,0			24,6		
26.	Середній зріст стартового складу (см)	180,9			182,9		

Таблиця 3.22.

Матч ЛЧ, «Манчестер Сіті» - «Байер» Л., 0-2, 25.11.25 р.

№ з/п	Показники	«МС»			«Байер»		
1.	Володіння м'ячем, %	55			45		
2.	Удари по воротам	19			7		
3.	Удари в площину воріт	7			2		
4.	Удари у штангу	0			0		
5.	Удари мимо воріт	6			1		
6.	Заблокованих ударів	6			4		
7.	Відбито воротарем	0			9		
8.	Удари зі штрафної площі	15			6		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	4			1		
10.	Кутові	9			3		
11.	Фоли	4			8		
12.	Передачі	589			487		
13.	Позитивні передачі	529			420		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	13			9		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф, %	236	283	83	45	61	74
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф, %	11	20	55	22	52	42
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф, %	6	25	24	2	9	22
18.	Одноборства виграні, %	53			47		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	8	18	44	10	18	56
20.	Вільні удари	8			4		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	17	31	55	2	10	20

22.	Виграні відбори м'яча, %	50	48
23.	Усього відборів м'яча	14	25
24.	Перехоплення м'яча	8	9
25.	Середній вік стартового складу, років	24,5	24,5
26.	Середній зріст стартового складу (см)	182,2	183,5

Таблиця 3.23.

Матч ЛЧ, «Арсенал» - «Баварія», 3-1, 27.11.25 р.

№ з/п	Показники	«Арсенал»			«Баварія»		
1.	Володіння м'ячем, %	40			60		
2.	Удари по воротах	13			8		
3.	Удари в площину воріт	8			2		
4.	Удари у штангу	0			0		
5.	Удари мимо воріт	5			3		
6.	Заблокованих ударів	0			3		
7.	Відбито воротарем	1			5		
8.	Удари зі штрафної площі	12			8		
9.	Удари із-за меж штрафної площі	1			0		
10.	Кутові	6			1		
11.	Фоли	16			13		
12.	Передачі	344			533		
13.	Позитивні передачі	275			461		
14.	Вкидання з-за бічної лінії	16			16		
15.	Передачі в третій зоні: позитивні, загальні, К еф,%	57	104	55	67	91	74
16.	Довгі передачі: позитивні, загальні, К еф,%	20	47	43	28	67	42
17.	Прострільні передачі: позитивні, загальні, К еф,%	7	15	47	1	5	20
18.	Одноборства виграні, %	42			58		
19.	Одноборства у повітрі: виграні, загальна, % виграних	11	22	50	11	22	50
20.	Вільні удари	13			16		
21.	Обведення суперників: позитивні, загальна, % вдалих	3	10	30	7	11	64
22.	Виграні відбори м'яча, %	88			60		
23.	Усього відборів м'яча	8			15		
24.	Перехоплення м'яча	11			5		
25.	Середній вік стартового складу, років	25,5			27,4		
26.	Середній зріст стартового складу (см)	182,5			183,4		

У сезоні 2024/25 було забито 618 голів – загалом, що за 189 зіграних матчів становить 3,27 голу за матч. Це був четвертий раз за це десятиліття, коли коефіцієнт забитих голів досяг або перевищив три голи за гру, і, більше того, це був найвищий показник за всю еру Ліги чемпіонів УЄФА після 1992 року.

«Барселона» стала найкращим бомбардиром з 43 голами – на п'ять більше, ніж чемпіон «Парі Сен-Жермен», незважаючи на те, що зіграла на три матчі менше. «Барселона» також була командою, яка показала найкращі результати з точки зору перевищення очікуваної загальної кількості голів (xG). Їхня кількість голів, без урахування автоголів, становила 40, що дещо перевищує їхній xG у 30,5. Інший іспанський клуб, «Атлетіко Мадрид», посів друге місце в цій категорії, перевершивши свій xG на 8,8.

Значна більшість голів у сезоні 2024/25 років були забиті з меж штрафного майданчика – 89% від загальної кількості.

Узагальнені показники ліги чемпіонів відбиті у таблиці 3.24.

Таблиця 3.24.

Загальні показники клубних команд ліги чемпіонів за 2025 рік у середньому за гру (n=80)

№ з/п	Показники	Середні показники (X±m)	Найменший показник	Найбільший показник
1.	Володіння м'ячем, %	50,0±1,35	25	75
2.	Удари по воротах	13,02±0,64	4	35
3.	Удари в площину воріт	4,23±0,28	0	13
4.	Удари у штангу	0,35±0,06	0	2
5.	Удари мимо воріт	4,98±0,32	0	16
6.	Заблокованих ударів	3,8±0,26	0	11
7.	Відбито воротарем	3,2±0,23	0	11
8.	Удари зі штрафної площі	7,77±0,43	1	20
9.	Удари із-за меж штрафної площі	5,25±0,32	0	15
10.	Кутові	5,2±0,36	0	13
11.	Фоли	11,25±0,42	5	22
12.	Передачі	483,9±15,87	229	869

13.	Позитивні передачі	416,33±16,28	160	814
14.	Вкидання з-за бічної лінії	16,41±0,54	8	26
15.	Передачі в третій зоні: загальні	134,85±7,01	29	382
16.	Коефіцієнт ефективності, %	72,37±1,23	43	91
17.	Передачі у фінальній третині поля	52,57±1,77	18	102
18.	Довгі передачі: загальні	44,26±1,38	15	75
19.	Коефіцієнт ефективності, %	49,75±1,33	25	80
20.	Прострільні передачі: загальні	18,27±0,99	4	46
21.	Коефіцієнт ефективності, %	22,65±1,28	0	46
22.	Однборства виграні, %	50,0±0,74	33	67
23.	Однборства у повітрі: загальна	25,25±1,24	7	58
24.	% виграних	50,0±1,45	23	77
25.	Вільні удари	10,9±0,4	5	22
26.	Обведення суперників: загальна	14,63±0,76	3	40
27.	% вдалих	46,83±1,88	0	100
28.	Виграні відбори м'яча, %	61,32±1,55	31	92
29.	Усього відборів м'яча	16,07±0,72	5	48
30.	Перехоплення м'яча	6,88±0,33	1	16
31.	Винос м'яча з небезпечної зони	20,8±1,07	5	55
32.	Середній вік основного складу, років	27,81±0,13	25,5	30,7

3.2. Різновиди швидкісної бігової роботи окремих футболістів провідних гравців європейських клубів

Подолані дистанції та виконані швидкісні пробіжки є предметом дослідження, яке виявило, що на обидва показники впливають позиції гравців та стиль гри команди.

Яку відстань долає футболіст Ліги чемпіонів УЄФА за матч? І наскільки ця відстань змінюється залежно від його позиції? Центральний півзахисник долає найбільшу загальну відстань у середньому (11,33 км), а нападники – найменшу (9,96 км).

Хоча час, проведений у зонах високої швидкості, становить невелику частку від загальної пройденої дистанції (приблизно 8–10% від загальної дистанції залежно від позиції), високошвидкісний біг часто асоціюється з визначальними моментами, такими як можливості забити голи або ключові захисні дії.

Гравці на позиції флангової лінії виконували найбільшу кількість швидкісних пробіжок за гру, із середньою подоланою дистанцією 1,04 км. Ці відмінності між позиціями підкреслюють необхідність забезпечення того, щоб гравці були підготовлені до своєї ролі не лише з тактичної точки зору, але й з точки зору фізичних вимог.

Наше дослідження також виявило, що варіабельність між матчами щодо загальної подоланої дистанції була відносно низькою (8–14% залежно від позиції) порівняно з варіабельністю у спринті (39–49% залежно від позиції). Така різниця у швидкісній продуктивності може бути пов'язана з такими факторами, як позиція, тактичні стратегії та рахунок. Варто також зазначити, що не було суттєвої різниці в загальній фізичній продуктивності між фазою ліги та стадією плей-оф.

«Ліверпуль» завершив сезон із найвищою середньою загальною відстанню, подоланою на високій швидкості (13 км).

Ця розбіжність, ймовірно, відображає вплив різних тактичних підходів та стилів гри, на відміну від рівнів фізичної підготовки, причому загальна дистанція тісніше пов'язана із загальною структурою та темпом гри, тоді як швидкісний біг більш чутливий до ситуативних та стратегічних факторів, які можуть коливатися між матчами, таких як перехідні моменти.

Для тренерів ця мінливість у швидкісному бігу підкреслює важливість підготовки гравців до пікових, а не лише до середніх фізичних вимог ігор.

П'ять гравців, які пробігли найбільшу дистанцію в грі (без урахування додаткового часу), були півзахисниками, що відображає вимоги цієї позиції. Мадс Бідstrup із Зальцбурга став гравцем, який подолав найбільшу загальну дистанцію (13,94 км) у матчі чемпіонату проти мадридського «Реала». Однак, з урахуванням додаткового часу, півзахисник «Ювентуса» Вестон Маккенні подолав найбільшу дистанцію, 16,60 км, проти ПСВ у раунді плей-оф.

Що стосується гравців, які подолали найбільшу дистанцію швидкісними бігами за гру, то п'ятірка лідерів складається з атакуючих гравців. Форвард "Селтіка" Дайзен Маеда посідає найвище місце, подолавши 2,07 км швидкісними бігами в домашньому матчі плей-оф проти Баварії, тоді як захисник "Лейверкузена" Жеремі Фрімпонг двічі відзначений за свою гру в домашніх іграх проти "Мілана" та "Баварії".

З урахуванням додаткового часу, найбільша загальна дистанція, подолана на високій швидкості, становила 2,13 км, зафіксована Ісмаелем Сайбарі з ПСВ у вищезгаданому матчі проти Ювентуса. Як і у випадку з Маккенні, це нагадування про важливість підготовки гравців до вимог додаткового часу, коли це можливо.

У ході нашого дослідження аналізу сезону було виявлено, що в середньому нападники, захисники та флангові гравці виконували найбільшу кількість спринтів за гру (від 19 до 22). Тим часом не було різниці між стартовими та запасними гравцями щодо їхньої продуктивності за хвилину.

Спринт визначається як біг на високій швидкості, що перевищує 25 км/год. Більше половини спринтів (55%), виконаних протягом сезону 24/25,

тривали від 0 до 10 м. Цікаво, що лише 5% мали відстань від 30 до 40 м і лише 3% були більше 40 м. Ці довші спринти зазвичай відбуваються під час перехідних моментів.

Інформація, що пов'язує фізичні вимоги та тактичний контекст, дозволяє тренерам переконатися, що їхні гравці підходять для їхньої конкретної ролі в команді.

Центральні захисники та центральні півзахисники покривали значну частину своєї загальної дистанції під час спринтів у моменти, коли їхня команда не володіла м'ячем (84% та 72% відповідно). Натомість, з форвардами та фланговими гравцями ситуація була протилежною: 66% та 63% відповідно покривалися під час володіння м'ячем.

Окремі команди подолали найбільше відстаней, а деякі більше зосередилися на швидкісному бігу, шляхом порівняння загальної подоланої дистанції з дистанціями, які вони пробігали з вищими швидкостями. Так, гравці «Брюгге» мали низькі показники як за загальною дистанцією, так і за швидкісним бігом. Для порівняння, «Ліверпуль», їхній стиль гри призвів до великої загальної подоланої дистанції, а також значної кількості швидкісного бігу.

Це допомагає підтвердити наші спостереження щодо різних стилів гри. Наприклад, було відзначено, що «Брюгге» грав із середнім та низьким захисним блоком і намагався обмежувати суперників компактною формою, не пресуючи високо. «Ліверпуль», зі свого боку, зазвичай пресингував по всьому полю, використовуючи агресивну оборонну стратегію, тоді як при володінні м'ячем вони мали гнучку та динамічну систему обміну, що дозволяло маніпулювати позиціями, щоб отримати перевагу, водночас перевантажуючи суперника.

Однак, слід бути обережним при інтерпретації цих фізичних тенденцій, оскільки ці результати не обов'язково свідчать про відмінності в рівнях фізичної підготовки команд, але можуть бути пов'язані зі стилем гри, який

використовує кожна сторона, а також такими факторами, як рахунок та час голів.

Порівняння фізичної результативності двох команд, що вийшли до фіналу, підкреслює те, що було очевидно неозброєним оком, коли «Парі Сен-Жермен» виконав більше пробіжок, ніж Інтер – 2,98 км проти 2,34 км відповідно. Розбивка цього за позиційним аналізом показує, що нападники ПСЖ виконали 39 спринтів у порівнянні з 14 нападниками «Інтера». Це, здається, підтверджує технічне зауваження щодо важливості невинного пресингу та ротації французької команди.

На індивідуальному рівні, форвард «Парі» Усман Дембеле посів перше місце як за дистанцією бігу (531 м), так і за спринтом (39). Зусилля правого захисника Ашрафа Хакімі з високого просування для підтримки атаки відображаються тим фактом, що він посідав друге місце за дистанцією, подоланою спринтерськими пробіжками (474 м), та посідав друге місце за загальною кількістю спринтів (32).

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Аналіз сучасної науково-методичної літератури свідчить про те, що техніко-тактична підготовка футболістів є одним із ключових чинників, які визначають рівень їхньої спортивної майстерності та ефективність змагальної діяльності. Дослідження фахових джерел підкреслюють, що лише систематичний і цілеспрямований тренувальний процес створює умови для формування та вдосконалення необхідних знань, умінь і навичок, пов'язаних із виконанням технічних прийомів і тактичних дій. Регулярна робота над техніко-тактичними компонентами гри дозволяє спортсменам різної кваліфікації розширювати арсенал рухових дій, краще розуміти ігрові ситуації, швидше ухвалювати рішення та ефективно взаємодіяти з партнерами на полі. Таким чином, саме цілеспрямоване тренування виступає основою для поступового підвищення рівня індивідуальної та командної гри.

2. Отримані в ході дослідження дані дали змогу встановити виразні відмінності у частоті виконання та результативності основних техніко-тактичних дій у футболістів європейських футбольних клубів під час офіційних матчів. Найбільш помітні розбіжності було зафіксовано під час здійснення ударів по воротах, виконання передач у стандартних та відносно простих ігрових ситуаціях, ведення м'яча, а також під час відбору його у суперника. Виявлені відмінності не лише пояснюють особливості поведінки футболістів у матчах, але й дають підстави визначити пріоритетні напрями індивідуального та позиційного вдосконалення, спрямовані на підвищення рівня їхньої спортивної майстерності.

3. Модельні (середні) показники провідних клубних команд, які брали участь у КЧС у 2025 році характеризуються наступним: володіння м'ячом - $50,0 \pm 2,37\%$, удари по воротах - $12,41 \pm 0,87$, удари в площину воріт - $4,83 \pm 0,46$, удари мимо воріт - $4,7 \pm 0,43$, удари з меж штрафної площі - $7,91 \pm 0,61$, удари з-за меж штрафної площі - $4,5 \pm 0,47$, кількість передач - $459,41 \pm 25,9$, з них позитивних - $401,54 \pm 26,5$, передач в третій зоні - $119,62 \pm 8,81$, з ефективністю - $75,08 \pm 1,44$, довгих передач - $42,83 \pm 2,02$, з

ефективністю - $55,2 \pm 2,27\%$, одноборств виграних - $50,0 \pm 1,21\%$, обведень суперників - $15,58 \pm 0,95$, з ефективністю - $51,12 \pm 2,42\%$, відборів м'яч - $15,16 \pm 0,92$.

4. Модельні (середні) показники провідних клубних команд, які брали участь у лізі чемпіонів 2025 року характеризуються наступним: володіння м'ячом - $50,0 \pm 1,35\%$, удари по воротах - $13,02 \pm 0,64$, удари в площину воріт - $4,23 \pm 0,28$, удари мимо воріт - $4,98 \pm 0,32$, удари з меж штрафної площі - $7,77 \pm 0,43$, удари з-за меж штрафної площі - $5,25 \pm 0,32$, кількість передач - $483,9 \pm 15,87$, з них позитивних - $416,33 \pm 16,28$, передач в третій зоні - $134,85 \pm 7,01$, з ефективністю - $72,37 \pm 1,23$, довгих передач - $44,26 \pm 1,38$, з ефективністю - $49,75 \pm 1,33\%$, одноборств виграних - $50,0 \pm 0,74\%$, обведень суперників - $14,63 \pm 0,76$, з ефективністю - $46,83 \pm 1,88\%$, відборів м'яч - $16,07 \pm 0,72$.

5. Під час порівняльного аналізу показників змагальної діяльності клубних європейських команд, які грали 90 хвилин та 120 хвилин були виявлені наступні достовірні відмінності. Збільшується: кількість ударів по воротах ($p < 0,05$), кількість заблокованих ударів ($p < 0,05$), ударів з меж штрафної площі ($p < 0,05$), загальна кількість обведень суперників ($p < 0,05$), та кількість відборів м'яча у суперника ($p < 0,05$).

6. У перспективі планується спрямувати наукові зусилля на глибший аналіз змагальної діяльності провідних вітчизняних клубних команд та порівняння отриманих показників із результатами європейських футбольних клубів. Такий підхід дасть можливість всебічно оцінити рівень майстерності вітчизняних спортсменів у контексті світових тенденцій. Очікується, що зіставлення відповідних характеристик допоможе виявити як сильні сторони українських футболістів, так і аспекти, які потребують додаткової уваги та вдосконалення. На основі отриманих результатів можна буде розробити більш ефективні, науково обґрунтовані методики навчально-тренувального процесу, спрямовані на підвищення техніко-тактичних показників футбольних клубів. У підсумку це сприятиме подальшому розвитку українського футболу,

зміцненню його позицій не лише на національній арені, але й у міжнародних змаганнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдула А.Б., Журід С.М., Коваль С.С., Перцухов А.А., Лебедєв С.І. Теорія та методика обраного виду спорту (футбол): навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 017 Фізична культура та спорт. Харків: ХДАФК, 2024. 174 с.
2. Абдула, А., Перцухов, А., Шаленко, В. «Аналіз атакуючих техніко-тактичних дій провідних футбольних клубів Європи». *Спортивні ігри*, 2023, 2(28), с. 4–14.
3. Абдула А.Б. Контроль фізичної підготовленості футболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 15 – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – Випуск 5 (99) 18. – С. 9-12.
4. Абдула А.Б., Марченко В.А., Перцухов А.А. Теорія та методика обраного виду спорту (футбол), Харків: ХДАФК. 2021, 159 с.
5. Алексіс Угальде-Рамірес. Фізичні навантаження відповідно до ігрових позицій, результатів матчу та таймів під час Чемпіонату світу з футболу 2018 року. Журнал фізичного виховання та спорту (JPES), Vol. 20 (6), ст. 490, С. 3635 – 3641.
6. Базилевич О.П. Організація гри при підготовці футболістів високої кваліфікації: метод. посібник. К.: Український письменник, 2011. 71 с.
7. Балан Б. А. «Особливості змагальної діяльності кваліфікованих футболістів на етапі підготовки до вищих досягнень з урахуванням ігрового амплуа». *Фізична культура і спорт / Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, 2020.
8. Білецький О. (2020). Сучасні тенденції розвитку техніко-тактичної підготовки футболістів. *Фізична культура, спорт і здоров'я нації*, №4, С. 45–49.
9. Білоконь, В., Анікеєнко, Л. Використання інноваційних технологій під час навчання техніко-тактичних дій студентів-футболістів //

Науковий часопис УДПУ ім. Михайла Драгоманова. Серія 15. – 2022. – № 11(157). С. 9-11.

10. Ван Лейбо. Техніко-тактична підготовка футболістів на основі моделювання спеціальних вправ на етапі підготовки до вищих досягнень : дис. / Ван Лейбо. – Київ: НУФВСУ, 2021. – 183 с.

11. Василюк В. М. Основи футболу: Навчально-методичний посібник. Рівне: О. Зень, 2020. 268 с.

12. Великий О. Показники техніко-тактичної підготовленості футболістів команд-учасниць чемпіонату Європи 2012 року в динаміці ігрового часу. День студентської науки: зб. тез доп. за результатами наук. конф. студентів ЛДУФК. Львів, 2016. С. 52-54.

13. Гончар П. (2020). Оптимізація тренувального процесу гравців різних амплуа у футболі. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова*, №7(127), С. 33–37.

14. Дмитрів Р., Лопацький С., Пасічняк Л. Порівняльний аналіз виступів чоловічих національних збірних команд України на чемпіонатах Європи з командних ігрових видів спорту. *Спортивні ігри*. 2022. № 3(25). С. 35-45.

15. Дорошенко Е. Ю. Методика вдосконалення техніко-тактичних дій футболістів з урахуванням показників спеціальної фізичної підготовленості. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2016;2(71): С. 116-119.

16. Журід С. М., Без'язичний Б.І. Теорія та методика обраного виду спорту (футбол). Харків: ХДАФК. 2021, 185 с.

17. Журід С.М., Булгаков О. І., Мичка І.В., Лебедев С.І. Особливості контролю змагальної діяльності нападників у футболі віком 14-15 років. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 15. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. Випуск 4 (124) 20. С. 42-47.

18. Журід С.М., Коваль С.С., Лебедев С.І., Ребаз Слеман Техніко-тактична підготовка футболістів. ХДАФК, Харків. 2020, 207 с.

19. Журід С.М., Лебедєв С.І. Модельні показники виконання стандартних положень в зоні атаки, їх динаміка та вплив на кінцевий результат в іграх чемпіонату світу з футболу 2022 року в Катарі. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць*, (15(34), 198–212.
20. Журід С.М. Техніко-тактична підготовленість збірних студентських команд. Спортивні ігри. Науковий журнал. №2(16). 2020. С.21-27.
21. Костюкевич В.М., Гудима С.А., Перепелиця О.А., Поліщук В.М. Теорія і методика футболу. Видавництво КНТ. Київ. 2019 р. 310 с.
22. Костюк Р. (2022). Аналіз ефективності дій гравців різних амплуа у змагальній діяльності. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*, №1, С. 77–81.
23. Крайник Я., Мулик В., Окунь Д., Коваль С. Використання спеціальних вправ для розвитку рухових якостей та формування техніко-тактичних дій захисників 13-14 років у підготовчому періоді. *Слобожанський науково-спортивний вісник: наук.-теорет. журн.* – Харків: ХДАФК, 2020. - №6 (74). – С.32-36.
24. Круцевич Т.Ю. Теорія та методика фізичного виховання / Т.Ю Круцевич – Київ: Олімпійська література, 2012. – 392 с.
25. Кузьменко А. (2020). Тактична підготовка як фактор ефективності командних дій у футболі. *Молода спортивна наука України*, Т.24, С. 91–96.
26. Кулик Д.Г. Техніко – тактична підготовка футболістів / Д.Г. Кулик. – Вінниця: Вінницький нац. техн. ун-т, 2021. – 48 с.
27. Кушнір, Н. О., Лисогор, Ю. І., Лімінович, І. Д., Локтікова, Т. М., Морозов, А. В. «Програмний комплекс для аналізу статистики футбольних матчів та прогнозування результатів на основі машинного навчання». *Технічна інженерія*, 2022, 2(90), 70–78.
28. Латишев, М., Гончарова, Н., Мозолюк, О., Родіоненко, М., Руснак, А. «Порівняльний аналіз змагальної діяльності збірної України на чемпіонаті Європи 2024 з футболу». *Спортивні ігри*, 2025, 3(37), 72–77.

29. Лебедев С.І., Перцухов А.А. «Теорія та методика обраного виду спорту (футбол)» (для студентів 2 курсу). Конспект лекцій. Харківської державної академії фізичної культури (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт). Харків: ХДАФК, 2021. 132 с.

30. Лебедев С.І. «Теорія та методика обраного виду спорту (футбол)» (для студентів I курсу). Конспект лекцій. Харківської державної академії фізичної культури (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт). Харків: ХДАФК, 2021. 132 с.

31. Лісенчук Г.А., Ван Лейбо. Програма техніко-тактичної підготовки футболістів 16-17 років. Перспективи, проблеми та наявні здобутки розвитку фізичної культури і спорту в Україні. Вінниця, 2021. С. 222-225.

32. Лісенчук Г, Тищенко В, Ван Лейбо, Шеховцова К. Напрями удосконалення технології поточного управління у футболі. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020; №3: С.31-37.

33. Мамітько, А.В., Хадико, О.О. Техніко-тактична підготовка як основний фактор становлення спортивної майстерності футболістів різного віку // Науковий часопис УДПУ ім. Михайла Драгоманова. Серія 15. – 2024. – № 7(180). – С.103-106.

34. Марченко В.А., Журід С.М., Коваль С.С. Теорія та методика футболу. Навчальний посібник. ХДАФК, Харків. 2021, 248 с.

35. Марченко В.А., Перевознік В.І., Шелудько П.І. Теорія та методика обраного виду спорту (футбол). ХДАФК, Харків. 2021, 228 с.

36. Мигаль М., Максименко Л. Техніко-тактична підготовка сучасних футболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки. Інноваційні і цифрові технології у процесі підготовки спортсменів в умовах формального і неформального навчання : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 5 жовтня 2022 р. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. С. 91–92.

37. Мітова О.О. Теоретико-методичні основи контролю в командних спортивних іграх у процесі багаторічної підготовки. Монографія. Дніпро, 2022. 396 с.

38. Мітова О .(2020). *Технологія реалізації системи контролю у командних спортивних іграх в процесі багаторічного удосконалення. Фізична культура, спорт та здоров'я нації* (10). pp. 83-91.

39. Мороз В. (2019). *Методика вдосконалення техніко-тактичних дій футболістів високої кваліфікації. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*, №2, С. 55–60.

40. Мулик В.В., Камаєв О.І. *Теорія системності і системний підхід в професійній діяльності тренера: навчально-методичний посібник*. Харків, ХДАФК, 2017. 88 с.

41. Ніколаєнко В.В., Воробйов М.І. *Аспекти техніко-тактичної підготовки юних футболістів // Науковий часопис УДПУ ім. Михайла Драгоманова. Серія 15. – 2023. – № 4(163). – С.12-17.*

42. Ніколаєнко В. В. *Система багаторічної підготовки футболістів до досягнення вищої спортивної майстерності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора наук з фізичного виховання і спорту: спец. 24.00.01 «Олімпійський і професійний спорт»*. 2015. С. 40.

43. Перевозник В.І. *Використання методів математичної статистики в спортивних іграх. Спортивні ігри. ХДАФК, Науковий журнал. №2(28) Харків 2023. С.85-95.*

44. Перевозник В.І., Перцухов А.А. *Показники фізичного розвитку юних футболістів 14-15 років. Спортивні ігри: електронний науковий журнал. Харків, 2022, №2(24). С. 30–39.*

45. Перевозник, В., Перцухов, А. *Аналіз показників переміщення м'яча футболістами високої кваліфікації в умовах змагальної діяльності // Спортивні ігри. – 2022. – № 3(25). – С. 122-129.*

46. Перевозник В.І. *Показники техніко-тактичних дій (одноборства, відбори, перехоплення, удари) збірної команди України в іграх 1/8 та ¼ чемпіонату Європи 2020-2021 років. Слобожанський науково-спортивний вісник. ХДАФК. Харків. № 4 (84), 2021. С.44-49.*

47. Перцухов А.А., Без'язичний Б.І., Худякова В.Б. Порівняльні характеристики ТТД провідних футбольних клубів світу. Слобожанський науково-спортивний вісник: наук.-теорет.журн. Харків: ХДАФК, 2021. №3 (83).

48. Перцухов А.А. Інтенсивність та ефективність застосування пресингу футболістами команд високого рівня. Спортивні ігри: електронний науковий журнал. Харків, 2020. №2 (16). С. 50-57.

49. Перцухов А.А. Шаленко В.В. Модельні характеристики провідних футболістів різного ігрового амплуа. Модельні характеристики провідних футболістів різного ігрового амплуа. Слобожанський науково-спортивний вісник: наук.-теорет. журн. Харків: ХДАФК, 2021. №1 (81). С. 47-58.

50. Платонов В.М. Сучасна система спортивного тренування. К.: Перша друкарня, 2020. 704 с.

51. Савчук М. (2023). Індивідуалізація тренувального процесу у футболі на основі амплуа. *Спортивний вісник Придніпров'я*, №2, С. 40–45.

52. Соломонко В.В., Лісенчук Г.А., Соломонко О.В., Пилипенко В.О. Футбол у школі: Посібник для дітей та вчителів. К., 2019. 296 с.

53. Соломонко В. В. Футбол: підручник Київ: Олімпійська література, 2005. 296 с.

54. Страшненко, С.С., Дубинська, О.Я. Характеристики психомоторики, фізичної і техніко-тактичної підготовленості футбольних воротарів різної кваліфікації // Олімпійський та паралімпійський спорт. – 2024. – № 1. – С. 140-144.

55. Улан А., Сергієнко В. «Характеристика змагальної діяльності гравців лінії захисту у футболі». Матеріали XX Міжнародної науково-методичної конференції «Фізичне виховання в контексті сучасної освіти», 2025, С. 68-71.

56. Футбол. Навчальна програма для дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності. – Київ, 2003., - 105 с.

57. Футбол: навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву та шкіл вищої спортивної майстерності. [Текст] / В.М. Костюкевич, В.М. Шамардін, В.І. Воронова, В.Г. Догадайло та ін.. – Київ: Республіканський науково-методичний кабінет, 2015. –148 с.

58. Шаленко В.В., Перцухов А.А. Особливості виконання результативних ударів у ворота футболістами в іграх команд високого рівня. Слобожанський науково-спортивний вісник: наук.-теорет. журн. – Харків: ХДАФК, 2020. - №2(76). С.11-16.

59. Шамардін В. Н., Виноградов В. Е., Дьяченко А. Ю. Фізична підготовка футболістів високої кваліфікації. Київ: Славутич -Дельфін; 2017, 170 с.

60. Шевченко Ю. (2021). Диференційований підхід до розвитку техніко-тактичних умінь футболістів. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*, №4, С. 62–66.

61. Abdula A., Kofanov I. Peculiarities of coordination abilities of preschool children playing football. Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University Series 15 Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). 2024. No. 7(180). P. 9–11.

62. Bozyılan, E. & Bilgin, S. (2025). *Technical, tactical, and physical performances of football players in different formations and positions: a systematic review*. Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi, 6(2), 196-208.

63. Iván-Baragaño, I., Casal, C. A., Maneiro, R., & Losada, J. L. (2024). *Comparative study of positioning and technical-tactical indicators between teams of different performance levels in the Qatar 2022 FIFA World Cup*. Kinesiology, 56 (1), 101-116.

64. Lebediev, S., Zhurid, S., Koval, S. & Shalenko, V. Control of physical and technical readiness of football players at the stage of specialized basic training. Slobozhanskyi Herald of Science and Sport, 26(1), 14-19.

65. Michailidis, Y. (2025). *Influence of playing position on the match running performance: the effect of formation 1-4-3-3 on different speed zones*. *Applied Sciences*, 15 (15), 8430.
66. Shamardin V.N., Khorkavyy B.V. Organizational structure of technical and tactical training of skilled goalkeepers in football. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. Vol. 19. Issue 2. P. 75–79.
67. Teixeira, J. E., Forte, P., Ferraz, R., Branquinho, L., Silva, A. J., Monteiro, A. M., & Barbosa, T. M. (2022). *Integrating physical and tactical factors in football using positional data: a systematic review*. *PeerJ*, 10, e14381.
68. Tojo, Ó., Spyrou, K., Teixeira, J., Pereira, P., & Brito, J. (2023). *Effective playing time affects technical-tactical and physical match parameters in football*. *Frontiers in Sports and Active Living*.

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра: футболу та хокею

Рівень вищої освіти: другий магістерський рівень

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 017 фізична культура та спорт

Форма здобуття освіти: денна

ВІДГУК

НАУКОВОГО КЕРІВНИКА НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Долгого Владислава Станіславовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема кваліфікаційної роботи: **ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ФУТБОЛЬНИХ КЛУБНИХ КОМАНД У 2025 РОЦІ**

1. Ступінь обґрунтування актуальності теми. Тема роботи є досить актуальною соціально-педагогічною проблемою. Актуальність роботи обумовлена недостатньою розробленістю теоретичних та практичних аспектів даної проблеми, об'єктивними потребами фахівців для подальшого розвитку футболу.

2. Обсяг та структура роботи, характеристика її розділів. Структура та зміст роботи засвідчують, що вона охоплює цілісний процес науково-дослідної роботи, який включає всі її стадії: від ідеї, розробки теоретичних засад та до впровадження результатів у практику. Робота складається зі списку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел. Робота викладена на 77 сторінках машинописного тексту, ілюстрована 9 рисунками та 26 таблицями. У бібліографії використано 68 літературних джерел, що обумовлено характером проведеного дослідження.

3. Відповідність роботи меті та завданням. Робота повністю відповідає її меті. Дослідження проведено в рамках визначених завдань. Зміст повністю відповідає завданням.

4. Оцінка повноти використання фактичних даних. Фактичні дані в роботі представлені достатньо. Автор опрацював значний обсяг соціально-педагогічної літератури.

5. Використання в роботі сучасних методів та методик. У роботі використані сучасні методи дослідження: аналіз спеціальної науково-методичної літератури, педагогічні спостереження, методи математично-статистичної обробки даних, які є адекватними поставленій меті. Автором наведено обґрунтування загальної методології дослідження, послідовність і структура проведення дослідження відповідно до визначених етапів та результатів.

6. Результати випускної роботи (теоретичні, практичні). Теоретичні і практичні результати дослідження представлені в роботі достатньо і можуть бути використанні в соціально-педагогічній практиці фахівця в сфері фізичної культури і спорту.

7. Оцінка наукового апарату і стилю роботи. У роботі чітко

сформульовано наукові позиції: об'єкт, предмет, мета, завдання дослідження. Автор на достатньому рівні володіє науковим апаратом. Мова кваліфікаційної роботи має окремі стилістичні і граматичні недоліки.

8. Ставлення здобувача освіти до роботи, зауваження і побажання наукового керівника. У процесі дослідження студент виявив самостійність, ініціативність, цілеспрямованість, зацікавленість, організованість.

9. Висновок керівника після перевірки роботи на плагіат. Кваліфікаційна робота, має достатню унікальність тексту й допускається до її захисту.

10. Загальна оцінка кваліфікаційної роботи та висновок про можливість допуску роботи до захисту. Робота повністю відповідає вимогам, що ставляться до такого виду робіт, є самостійним, завершеним дослідженням і заслуговує на позитивну оцінку.

Науковий керівник:

Журід Сергій Миколайович

(прізвище, ім'я, по батькові)

Доцент, к.фіз.вих., Харківська державна академія фізичної культури, доцент кафедри футболу та хокею

«30» листопада 2025 р.

Підпис _____

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Г

Долгого Владислава Станіславовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема кваліфікаційної роботи: **ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ФУТБОЛЬНИХ КЛУБНИХ КОМАНД У 2025 РОЦІ.**

Обсяг кваліфікаційної роботи: *кількість сторінок 74, рисунків 9, таблиць 26, використаної літератури 68.*

1. Висновок щодо відповідності змісту випускної роботи меті й завданням. Представлена робота повністю відповідає її меті і завданням. Завдання роботи визначенні чітко і коректно спрямовані на досягнення мети.

2. Коротка характеристика виконання кваліфікаційної роботи. Тема роботи є досить актуальною соціально-педагогічною проблемою.

У роботі чітко сформульовано наукові позиції: мета, об'єкт, предмет, концептуальна основа і завдання дослідження.

Зміст роботи відповідає темі. Тема розкрита достатньо повно. Викладення матеріалу логічне, послідовне.

Безперечною цінністю роботи є наукова новизна результатів дослідження, що розширює і доповнює уявлення про особливості техніко-тактичної підготовленості кваліфікованих футболістів різних провідних Європейських клубів.

Посилання на використані джерела численні і доцільні, проте у деяких місцях роботи необхідні посилання відсутні.

Технічне оформлення роботи відмінне. Оформлення бібліографії відповідає існуючим стандартам. Мова кваліфікаційної роботи має деякі стилістичні недоліки.

Робота, яка представлена на рецензію, є свідомством того, що її автор має достатньо високий рівень загальної та спеціальної підготовки, здатен творчо підходити до вирішення практичних завдань.

Таким чином кваліфікаційна робота здобувача освіти Долгого Владислава Станіславовича на тему **ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ФУТБОЛЬНИХ КЛУБНИХ КОМАНД У 2025 РОЦІ** є самостійним, завершеним дослідженням в рамках визначених завдань, відповідає повністю вимогам щодо кваліфікаційних робіт і заслуговує на позитивну оцінку.

Рецензент: Лебедев Сергій Ігорович

Доцент, к.фіз.вих., Харківська державна академія фізичної культури, доцент кафедри футболу та хокею

«30» листопада 2025 р.

Підпис _____

ПРОТОКОЛ ПЕРЕВІРКИ НАВЧАЛЬНОЇ (КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ) РОБОТИ
Назва роботи ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ФУТБОЛЬНИХ КЛУБНИХ
КОМАНД У 2025 РОЦІ

Тип роботи: кваліфікаційна робота

(кваліфікаційна робота, курсовий проєкт (робота), інше (зазначити))

Підрозділ кафедра футболу та хокею, факультет магістратури, заочного навчання та
підвищення кваліфікації

(кафедра, факультет)

Науковий керівник Журід С.М., доцент

(прізвище, ініціал, посада)

Показники звіту подібності

Strikeplagiarism	
Оригінальність	83,49%
Схожість	16,51%

Аналіз звіту подібності (відмітити потрібне)

Запозичення, виявлені у роботі, оформлені коректно і не містять ознак плагіату.

Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і відсутності самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання.

Виявлені у роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату та/або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

Заявляю, що ознайомлений (-на) з повним звітом подібності, який був згенерований Системою щодо роботи (додається)

Автор _____ Долгий В.С.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Науковий керівник _____ Журід С.М.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Опис прийнятого рішення

Роботу допущено до захисту

Технічний адміністратор Системи _____ Стадник С.О.

(підпис) (прізвище, ініціали)

Експерт _____ (за потреби)

(підпис)

(прізвище, ініціали, посада)

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ**ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ***Випуск 11*

Видається з 2014 року
Виходить 1 раз на рік

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:
Стадник С.О., к.фіз.вих., доцент.
Технічний редактор:
Окунь Д.О., к.фіз.вих., доцент.

Члени редколегії:
Абдула А.Б., к.фіз.вих., доцент.
Джим В.Ю., д.фіз.вих., доцент.
Єфременко А.М., к.фіз.вих., доцент.
Кизім П.М., доцент.
Масляк І.П., к.фіз.вих., професор.
Мулик К.В., д.фіз.вих., професор.
Павлик О.М., к.психол.н., доцент.
Пилипко О.О., к.пед.н., доцент.
Півень О.Б., к.фіз.вих., доцент.
Помещикова І.П., к.фіз.вих., доцент.
Пятисоцька С.С., д.фіз.вих., доцент.
Серета Н.В., к.фіз.вих., доцент.
Сидорова Т.В., к.фіз.вих., доцент.
Сутула В.О., д.пед.н., професор.
Таран Л.М. к.фіз.вих., доцент.
Торяник І.І., д.мед.н., професор.
Тропін Ю.М., к.фіз.вих., доцент.

Харків**Харківська державна академія фізичної культури****2025**

**ТЕХНІКО-ТАКТИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ КОМАНД ТА
ГРАВЦІВ, ЯКІ БРАЛИ УЧАСТЬ В ОСТАННІХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ
ЗМАГАННЯХ 2025 РОКУ З ФУТБОЛУ**

Долгий В.С.

Науковий керівник: к.фіз.вих., доцент Журід С.М.

***Анотація.** У статті розглянуто особливості техніко-тактичної підготовленості клубних команд і провідних футболістів, які брали участь у матчах Ліги Чемпіонів Європи 2025 року. На основі педагогічних спостережень та аналізу змагальної діяльності визначено модельні характеристики виконання основних техніко-тактичних дій (ТТД), а також тенденції розвитку сучасного європейського футболу. З'ясовано, що високий рівень результативності гри забезпечується не стільки кількістю виконаних ТТД, скільки їх ефективністю та структурою взаємодій у фазах атаки й оборони.*

***Ключові слова:** техніко-тактична підготовленість, змагальна діяльність, Ліга Чемпіонів, моделювання.*

Вступ. Сучасний футбол характеризується інтенсивністю ігрових дій, високими вимогами до техніко-тактичної підготовленості спортсменів, швидкістю прийняття рішень і координаційною складністю технічних прийомів. Аналіз змагальної діяльності дозволяє визначити провідні тенденції розвитку футболу, виявити причинно-наслідкові зв'язки, що впливають на кінцевий результат гри, та оптимізувати навчально-тренувальний процес [1; 3; 6; 7].

За останні роки значно підвищився інтерес до дослідження змагальної діяльності у футболі, оскільки аналіз і оцінка усього, що відбувається під час змагань дозволяє вирішити ряд найважливіших завдань, зокрема виявити причино-наслідкові зв'язки, які впливають на результат спортивного поєдинку, оптимально побудувати навчально-тренувальний процес, визначити тенденції подальшого розвитку футболу.

не викликає сумнівів пріоритет вітчизняних фахівців у пошуку модельних характеристик змагальної діяльності у футболі [2,4,5,8].

Наукова новизна:

- отримані модельні характеристики кількісного та якісного виконання техніко-тактичних дій клубних команд та окремих гравців в іграх Ліги Чемпіонів Європи з футболу;

Практична значимість дослідження полягає в тому, що фахівців перш за все після проведення чергових змагань Ліги Чемпіонів Європи з футболу, цікавить питання тенденцій розвитку футболу. Які основні характеристики техніко-тактичної підготовленості мають провідні клубні команди Європи та

шляхи подальшого удосконалення розвитку сучасного футболу. Лише на відповідальних змаганнях, яким дійсно є ігри Ліги Чемпіонів Європи, в яких беруть участь лише чемпіони своїх країн, можливо отримати відповіді, яким шляхом далі буде розвиватися сучасний футбол. УЄФА після закінчення чергових ігор Ліги Чемпіонів Європи звичайно надає технічний звіт, але таких даних, які відбиті в нашій роботі там немає. І цей звіт буде опублікований через тривалий час. Проте питання техніко-тактичної підготовленості дуже актуальне.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана згідно з ініціативною темою НДР у галузі фізичної культури та спорту Харківської державної академії фізичної культури на 2023-2028 рр. «Оптимізація навчально-тренувального процесу у футболі» номер держреєстрації 0123U105317.

Мета дослідження: визначити кількісні та якісні модельні характеристики техніко-тактичної підготовленості клубних команд і гравців, які брали участь у матчах Ліги Чемпіонів Європи 2025 року.

Виходячи з мети були поставлені наступні **задачі дослідження:**

1. Виявити сучасний стан питання характеристики та аналізу техніко-тактичної підготовленості кваліфікованих футболістів, визначити проблеми та шляхи її удосконалення.

2. Визначити основні кількісні та якісні характеристики командної та індивідуальної техніко-тактичної підготовленості клубних команд, які брали участь в іграх Ліги Чемпіонів Європи з футболу в 2025 році.

Об'єкт дослідження – змагальна діяльність клубних команд та провідних гравців цих клубів, які брали участь в іграх Ліги Чемпіонів Європи з футболу в 2025 році .

Предмет дослідження – техніко-тактична підготовленість клубних команд та провідних гравців цих команд, які брали участь в іграх Ліги Чемпіонів Європи з футболу в 2025 році.

Матеріали та методи дослідження. У дослідженні використано наступні методи:

- аналіз літературних джерел;
- педагогічні спостереження за змагальною діяльністю команд і гравців під час матчів Ліги Чемпіонів Європи 2025 року;
- методи математичної статистики (розрахунок середніх величин, стандартних відхилень, t-критерію Стьюдента, $p < 0,05$).

Результати дослідження. Під час спостережень встановлено, що середня кількість ТТД команди за матч складає від 700 до 950. Найбільшу частку становлять короткі передачі — 45–50 %, середні — 25–30 %, довгі — 8–10 %, ведення м'яча — 10–12 %, відбори та перехоплення — 15–18 %.

Коефіцієнт ефективності основних дій становив: короткі передачі — 0,91; середні — 0,87; ведення — 0,89; удари по воротах — 0,48.

У виграних матчах команди демонстрували менший відсоток браку (до 25 %), а кількість передач у фазі атаки зростала на 17–22 %.

Аналіз індивідуальної діяльності показав, що півзахисники мають найбільший обсяг ТТД (до 110–130 за матч), тоді як захисники — 70–90.

Ефективність дій півзахисників прямо корелює з результатом команди ($r = 0,62$; $p < 0,01$).

Отримані результати узгоджуються з висновками попередніх досліджень [2; 3; 6], де зазначено, що успіх у сучасному футболі визначається якістю реалізації техніко-тактичних дій і швидкістю переходу від оборони до атаки [1; 8]. У порівнянні з українськими командами, клуби-учасники Ліги Чемпіонів 2025 року характеризувалися більшою динамікою гри, швидшим прийняттям рішень і компактністю при обороні.

Висновки.

1. Сучасний європейський футбол відзначається зростанням темпу гри та підвищенням ефективності коротких передач.

2. Команди-лідери характеризуються високою точністю виконання ТТД (85–90 %) при оптимальному обсязі (800–900 за матч).

3. Ефективність гри залежить від здатності команди швидко перебудуватись з оборони в атаку, зберігаючи компактність.

4. Отримані результати можуть бути використані для моделювання техніко-тактичної діяльності клубних команд України.

Перспективи подальших досліджень. Передбачено порівняльний аналіз техніко-тактичних показників клубів різних країн і визначення факторів стабільності результатів на міжнародній арені.

Список використаної літератури:

1. Абдула А., Перцухов А., Шаленко В. Аналіз атакуючих техніко-тактичних дій провідних футбольних клубів Європи. *Спортивні ігри*. 2023. № 3(25). С. 25–32.

2. Ніколаєнко В. В., Воробйов М. І. Аспекти техніко-тактичної підготовки юних футболістів. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15*. 2023. № 1. С. 58–65.

3. Максименко Л. М., Мигаль М. В. Щодо покращення тактичної підготовленості футболістів 15–16 років у річному тренувальному циклі. *Олімпійський та паралімпійський спорт*. 2023. № 1. С. 45–52.

4. Оклієвич Н., Гнатчук Я. Фізична і технічна підготовленість футболістів першого року навчання на етапі початкової підготовки. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. 2025. № 1(13). С. 77–83.

5. Рибак О., Шадурський О., Виноградський Б., Рибак Л., Островський М. Удосконалення техніко-тактичної підготовки молодіжних команд з мініфутболу. *Науковий дискурс у фізичному вихованні і спорті*. 2024. № 1. С. 28–35.

6. Мамітько А. В., Хадико О. О. Техніко-тактична підготовка як основний фактор становлення спортивної майстерності футболістів різного віку. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15*. 2024. № 3(163). С. 112–118.

7. Перевозник В. І., Перцухов А. А. Аналіз показників переміщення м'яча футболістами високої кваліфікації в умовах змагальної діяльності. *Спортивні ігри*. 2023. № 2(24). С. 39–46.

8. Ляхова І. М., Зеленюк О. В. Тактичні схеми та їх вплив на ефективність гри у жіночому футболі. *Вісник Київського університету імені Бориса Грінченка*.
